

XI. Pius pápa

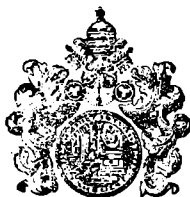
apostoli körlevele

a katolikus papságról

*Szent István-Társulat
az Apostoli Szentszék Könyvkiadója
Budapest*

XI. PIUS PÁPA
APOSTOLI KÖRLEVELE
A KATOLIKUS PAPSÁGRÓL

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST

Nihil obstat.

Dr. Joannes Drahos,
m. p. censor.

Nr. 329/1936.

Imprimatur.

Strigonii, 30. Januarii 1936.

Dr. Julius Machovich,
m. p. vicarius generalis.

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ R. T.
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. — A nyomdáért felelős :
ifj. Kohl Ferenc.

XI. PIUS PÁPA.

Tisztelendő Testvérek !

Üdvöt és apostoli áldást !

Mióta az isteni Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából a katolikus papság élére emelkedtünk, a Krisztustól Ránk bízott fiaink megszámlálhatatlan seregében azokra tekintettünk különös gondoskodással, akik a papi méltósággal fölruházva azt a hivatást nyerték, hogy «a föld sava és a világ világossága» legyenek.¹ S állandó figyelmünk még fokozottan ama kedves ifjak felé fordult, akik szentelt helyeken a nemes papi hivatásra nevelődnek és előkészülnek.

Már pápaságunk első hónapjaiban, mielőtt még a hagyományos szokás szerint apostoli körlevél útján² az egész katolikus világhoz szóltunk, a Mi kedvelt Fiúinkhoz — a szemináriumok és tudományegyetemek kongregációjának prefektusához — levelet³ intéztünk s benne leszögeztük azo-

¹ Máté 5, 13. 14.

² Ubi arcano ap. körlevél. 1922. dec. 23.

³ «Officiorum omnium» A. A. S. XIV. kötet. 1922. 449. l.

kat az alapelveket, amelyek szerint a papnövendékeket oktatni és nevelni kell. Sőt valahányszor legfőbb lelkipásztori gondjaink közt az egyház érdekeit és szükségleteit részletesen számba vetjük, mindig és mindenekfölött a papságra és a növendékpapságra gondoltunk, mint amely köztudomás szerint szakadatlan gondoskodásunk tárgya.

A papságot átölelő főpásztori gondoskodásunk fényes bizonyítékai az Általunk nagy költséggel emelt új papnöveldek, valamint azok a régiék, amelyeknek vagy tágasabb és díszesebb házat építettünk vagy megfelelőbb fölszerelést adtunk, hogy céljukat tökéletesebben szolgálhassák.

Hogy papságunk ötvenedik évében a papi jubileum fényes megünneplését megengedtük és a fiaink részéről a világ minden részéből felénk áramló szeretetnyilvánulásokat atyai szívvel fogadtuk: azért történt, mert benne nem saját személyünknek, hanem magának a papi méltóságnak és a papi hivatásnak méltó fölmagasztalását láttuk.

Az egyházi tudományegyetemek Tanulmányi Rendjének reformját is azért írtuk elő «Deus scientiarum Dominus» kezdetű, 1931. május 24-én megjelent apostoli rendeletünkben, hogy a papok műveltségét és szent fegyelmét fokozzuk.¹

¹ A. A. S. 23. kötet, 1931. 241. l.

I. A papi hivatás magasztossága.

A tárgy, amelyről most szólni akarunk, annyira fontos és átfogó jelentőségű, hogy vele jelen körlevelünkben részletesen foglalkozunk. Tesszük azt úgy, hogy necsak a keresztény hit drága kincsének boldog birtokosai, hanem az igazságot őszinte és egyenes lelkülettal keresők is megismerjék a katolikus papság magasztosságát és a gondviselő Úristen jóvoltából mindenkinek végtelenül hasznos szolgálatait. Különösen pedig azok fontolják meg szavainkat alaposan, akiknek isteni sugallatra hivatásuk van a papi méltóságra.

Kiválóan alkalmas időnek tartjuk ennek az évnek végét, amely Lourdes-ban a Szeplőtelen Szűz ragyogóan fehér szobra előtt háromnapos szüntelen szentségimádás közben túlvilági fénynek sugárzásában együtt látta minden nemzet és szertartás papjait, amikor az emberiség megváltásának az egész világra kiterjesztett jubileuma a végéhez közeledett és az égi kegyelem utolsó áramait bocsátotta a világra. Hiszen éppen a megváltás szolgálói — a Mi drága tisztelendő papjaink azok, akik különös buzgósággal tevékenykedtek és a kereszténység ügyének kiváló szolgálatot tettek a szentév folyamán, amelyben — mint Quod nuper körlevelünkben rámutattunk,

a katolikus papság isteni alapításának tizenkilencszázados évfordulóját is ünnepeltük.¹

Ez a körlevél teljes összhangban csatlakozik a multban az idők követelményei szerint kiadott körleveleinkhez, amelyekben a modern kor emberét gyötrő kérdéseket a keresztény igazság fényénél megvilágítottuk, sőt az azokban közölt irányító gondolatokat betetőzi és bekoronázza.

Mert a pap isteni hivatás és parancs alapján az ifjúság keresztény nevelésének hivatott apostola és fáradhatatlan munkása;² a házassági köteleket a jó Isten nevében és tekintélyével megáldja, annak fölbonthatatlanságát és szentségét az érzékiség támadásai és eltévelyedései ellen megvédi;³ az embereknek a felebaráti szeretetet prédikálja, az evangéliumi igazság és szeretet kölcsönös kötelességeit hangoztatja, a gazdagok és szegények számára egyaránt kívánatos valódi javakat világosan a szemük elé tárja, így a gazdasági válság és az erkölcsi romlás folytán elkeseredett lelkeket megbékíteni igyekszik s hathatósan közreműködik, hogy az emberi társadalom osztályharcai szerencsés megoldást nyerjenek vagy legalább is enyhüljenek.⁴ Azonkívül a pap hivatalos hirdetője és fölszítója annak az általa-

¹ A. A. S. 25. kötet. (1933.) 5—10. l.

² Divini illius Magistri Encycl. 1929. dec. 31.

³ Casti Connubii Encycl. 1929. dec. 31.

⁴ Quadragesimo anno Encycl. 1931. május 15.

nos bűnbánatnak és engesztelésnek, amelyre minden jó embert fölszólítottunk, hogy az isteni Fölségnek elégtételt nyujtsunk a mai nemzedéket megszégyenítő és veszélybe sodró istentelenség, erkölcstelenség és gonoszság miatt, mert bizony a mi korunk talán minden időknél jobban rászorul az isteni Megváltó irgalmasságára és bocsánatára.¹

Az egyház ellenségei igen jól ismerik a papság munkájának hathatós erejét s éppen azért harcolnak elsősorban a papság ellen s igyekeznek azt a társadalomból kiüldözni, mint a mexikói néphez írt levelünkben panaszkodtunk.² A papság kiirtása után remélik a katolikus vallás teljes pusztulását, amit kívánnak ugyan, de bizonyosan soha el nem érnek.

A pap második Krisztus.

Az emberi nem mindenkor szükségét érezte a papoknak, vagyis az olyan férfiaknak, akik törvényesen rájuk ruházott hivataluknál fogva közvetítők legyenek az Isten és az emberek között s akiknek élethivatása az Istenhez való viszonyból folyó kötelességek beteljesítése, nyilvános imádások, istentiszteletek végzése, áldozatok bemutatása az emberi közösség nevében, amely

¹ Caritate Christi Encycl. 1932. május 3.

² Acerba animi Encycl. 1932. szeptember 29.

mint közösség is köteles nyilvános vallásgyakorlatokkal az Istent mint teremtőt és urat elismerni, neki örök hálát adni, őt megengesztelni és végcélul tekinteni.

S valóban minden népnél — amennyiben szokásait ismerjük és külső erőszakra nem kényszerült az emberi természet legszentebb törvényeit megtagadni — találunk papokat. Sokszor ugyan hamis isteneknek szolgáltak. De ahol vallást ismertek és oltárokat emeltek: ott papok is voltak, sőt mindenütt kiváló megtiszteltetésben is részesültek.

Mégis az isteni kinyilatkoztatás megvilágosítása nyomán már sokkal nagyobb méltóságban tűnik föl a papi hivatás. Titokzatos módon már előre jelzi azt Melkizedek¹ a pap és király, akit Szent Pál apostol vonatkozásba hoz Jézus Krisztus személyével és papi mivoltával.² Mivel a pap Szent Pál híres mondása szerint «az emberek közül választatik», de «az emberekért rendeltetik Isten előtt való ügyeikre»³: azért az ő hivatásának tárgyát nem az emberi és földi dolgok alkotják — bármennyire értékesek és tiszteletreméltók is azok egyébként, — hanem az isteni és örökkévaló ügyek. Ezek emberi tudatlanságból ugyan lebecsülhetők és kigúnyolhatók, sőt mint sokszor

¹ 1. Móz. 14, 8.

² Zsid. 5, 10; 6, 20; 7, 1.; 10, 11. 15.

³ Zsid. 5, 1.

még napjainkban is szomorúan tapasztalhatjuk, gonoszságból és ördögi gyűlölködésből erőszakosan megakadályozhatók, mégis mindenkoron a legelőkelőbb helyet foglalják el úgy az egyes emberek, mint az emberi közösségek életében, mert az egyén és a társadalmi közösségek egyaránt leküzdhetetlenül érzik, hogy Isten teremtményei és megnyugvásukat csak Istenben találhatják.

Az ószövetségi Szentírásban Mózes isteni sugallat alapján alkotott törvényekkel szabályozza a papság teendőit, kötelességeit, szertartásait.

Az isteni Gondviselés szemmel láthatólag egy nagy vezető eszmét akart a zsidó népnek még primitív lelkületébe belevésni, amelynek fényérávetődjék történelmének minden eseményére, a törvényekre, méltóságokra és intézményekre: tudniillik *az áldozatot és a papságot*. Ennek kellett a messiásvárást minden lélekben fölkeltetni; a reménynek, dicsőségnek, erénynek és lelki föl szabadulásnak hatóokává és forrásává válni.¹

Maga Salamon temploma, a pazar gazdagsága, fényes elrendezésű, ragyogó szertartásoktól ékes alkotás nemcsak azt a célt szolgálta, hogy az isteni Főlség földi hajléka legyen, hanem hogy minden szépségével azt a papságot és áldozatot föl magasztalja, amely ugyan az igazinak csak árnyéka és előképe, mégis akkora titkot takart,

¹ Zsid. 11.

hogy a győztes Nagy Sándor is meghajtotta homlokát a zsidó főpap szent személye előtt.¹ S az Úristen az istentelen Boldizsár király ellen haragra gyult, mert a templom szent edényeivel szentségtörően lakmározott.²

Pedig az ószövetségi papság méltósága és dicsősége onnan eredt, hogy előképe volt az új és örök szövetség papságának, az Úr Jézus Krisztus — az igaz Isten és ember — vérével alapított papságnak.

A nemzetek apostola a keresztény papság lényegéről, méltóságáról és hivatásáról röviden és tömören szólva azt az ércebe önthető mondatot írja le: «Úgy tekintsen minket az ember, mint Krisztus szolgáit és Isten titkainak sáfárait».³ A pap Krisztus szolgája és eszköz az isteni Megváltó kezében, hogy folytassa Krisztus megváltó művét az idők végéig az egész emberiséget fölemelő isteni hatályosságban. Sőt a pap joggal nevezhető *második Krisztusnak*, mert Krisztus személyét képviseli ama küldetés alapján: «Amint engem küldött az Atya, én is küldelek titeket»⁴ s a Mester programját valósítja meg, amely az angyali ének szerint: «Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarató embereknek».⁵

¹ Jos. Flav. Antiquit. lib. 13. c. 8.

² Dan. 5, 1—30.

³ I. Kor. 4, 1.

⁴ Ján. 20, 21.

⁵ Luk. 2, 14.

Papi hatalom.

Mint a tridenti szent zsinat tanítja, Jézus Krisztus az utolsó vacsorán alapította az újszövetségi papságot és áldozatot.¹ «A mi Urunk és Istenünk önmagát a keresztt oltárán a halál által a mennyei Atyának egyszer föláldozni akarta ugyan, hogy ezáltal örök váltságot szerezzen. Mivel azonban az ő papi mivolta a halállal meg nem szünhetett² s mert kedvelt jegyesének — az Egyháznak — az emberi természet által megkívánt látható áldozatot akart adni, amelyben a kereszten egyszer bemutatott véres áldozat megújíttassék, annak emléke a világ végezetéig fennmaradjon³ és hatása az általunk naponként elkövetendő bűnök bocsánatára alkalmaztassék: az utolsó vacsorán, azon az éjszakán, amelyen elárultattott,⁴ magát Melkizedek rendje⁵ szerint való örök papnak nyilvánítván, saját testét és véréát a kenyér és a bor színe alatt az Atyaistennek föláldozta s ugyanazon színek alatt az apostoloknak nyújtotta, hogy magukhoz vegyék, s az apostoloknak, akiket akkor az újszövetség papjaivá avatott, valamint a papságban utódaiknak meg-

¹ Sess. 22. c. 1.

² Zsid. 7, 24.

³ I Kor. 11, 24. stb.

⁴ I Kor. 11, 23.

⁵ Zsolt. 109, 4.

hagyta, hogy azt az áldozatot ők is bemutassák. Parancsát e szavakkal közölte: «Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre».¹

Ettől az időtől kezdve az apostolok és a pap-ságban utódaik az isteni Fölségnek bemutatták a Malakiás próféta által megjövendőlt *tiszta áldozatot*, amely miatt az Isten neve nagy a nemzetek között.² S ezentúl a földkerekség minden helyén, a nappal és éjjel minden órájában az idők végezetéig az Égnek állandóan bemutatattatik.

Valóságos áldozati cselekmény az isteni áldozat bemutatása s nem merő jelkép. Azért hatályos ereje van az emberi nemnek a bűnök által megbántott isteni Fölséggel való kiengesztelésére. «Az áldozattól megbékélt Isten a bűnbánat ajándékát és kegyelmet ad; a vétkeket és a legnagyobb bűnöket is megbocsátja».³ S ennek okát és magyarázatát is adja a tridenti szentsinat a következő szavakkal: «Azonos ugyanis itt az áldozat és a papok keze által az áldozatot bemutató azzal, aki a kereszten önmagát föl-áldozta, csak a följajánlás módja különböző».⁴

Világosan kitetszik e tényből a katolikus pap hivatásának fönsége. Hatalma van az Úr Jézus Krisztus teste fölött. Csodásan lehívja azt az

¹ Luk. 22, 19. I. Kor. 11, 24.

² Mal. 1, 11.

³ Conc. Trid. sess. 22. c. 2.

⁴ Sess. 22. c. 2.

oltárookra és mintegy magának az isteni Megváltónak kezeivel az örökkévaló Istennek kedves áldozatul följánlja. Joggal mondja Arany-szájú Szent János: «Bámulatos titkok ezek — csodálatosak és félelmetesek».¹

De nemcsak az Úr Jézus Krisztus valóságos teste fölött van hatalma a papnak, hanem a titokzatos teste — az Egyház — fölött is magasztos és bőséges hatalmat kapott. Nem szükséges — Tisztelendő Testvérek — a Jézus Krisztus titokzatos testéről szóló gyönyörű tant, Szent Pál apostol-nak annyira kedves tételét, bővebben magyarázni. Röviden azt jelenti, hogy a testté lett Ige isteni személye és mindazok az emberek, akiket testvérekként magához ölelt s akikhez a belőle áramló természetfölötti hatás eljutott, egy testet alkotnak, amelynek Krisztus a feje. Mivel pedig a pap a rendes kiszolgáltatója majdnem az összes szentségeknek, amelyeken mint vezetőcsöveken keresztül a Megváltó kegyelme az egész emberiséghez szétfolyik, azért ő valóban az Isten titkainak sáfára² azzal a rendeltetéssel, hogy azokat Jézus Krisztus titokzatos testének tagjaihoz juttassa. A pap állandóan a keresztény hívek rendelkezésére áll halandó életük minden órájában, hogy a krisztusi kegyelmet, amely a természetfölötti élet alapja, Istentől nyert hatalmánál fogva nekik

¹ De sacerdotio, lib. III. 4. Migne P. G. 48, 642.

² I Kor. 4, 1.

adja, vagy ha már megkapták, növelje. Amint az ember a világra születik, a pap a keresztség vizével megtisztítja és felsőbb, nemesebb, azaz természetfölötti életre újraszüli, amiáltal Isten és az Egyház fiává teszi. Azután, hogy a lelki harcok megvívására megerősítse, a magasabb méltóságban levő pap a bérálás szentségével Krisztus katonáinak sorába iktatja. Mikor a gyermek az égből szállott angyali kenyeret már a közönségestől megkülönböztetni és kellően értékelni tudja: a pap ezzel az élő és életet adó étellel táplálja és megerősíti. Ha az ember százalmasan elbukik, a pap őt a penitenciatartás szentségével fölsegíti. Isten nevében és tekintélyével támogatja. Ha pedig házasságra lép s így a teremő Isten segítőtársául szegődik, hogy az emberi életet az utódokra átterjessze s így a földön a keresztény hívők, az örök boldogságban pedig a választottak száma szaporodjék, akkor is mellette áll a pap, aki házasságát és tiszta szeretetét megáldja. Amikor a mulandó emberi élet vége közeledik s az emberek különös erőre és segítségre szorulnak, hogy az isteni Bíró előtt megállhassanak, ismét csak a pap az, aki a haldokló test fájó tagjai fölé hajol s azokat szentelt olajjal megkenvén kiengezteli és megenyhíti. S miután a pap a hívőket földi zarándoklásuk útján egészen az örökkévalóság kapujáig elkísérte, a halhatatlanság illatát lehelő imádságok közt követi porhüvelyüket a

sírig. De még a másvilágon sem hagyja el őket, hanem az enyhülésre és közbenjárásra szorulókat imádságával vigasztalja. Tehát mint kalauz az igaz úton, mint az üdvösség és engesztelés közvetítője, mint égi kegyelmek adományozója állandóan a hívők mellett áll, a bölcsőtől a sírig, sőt egészen a mennyország öröméig.

A bűnbocsánat szolgálja.

Az összes hatalmak közül, amelyeket a pap Krisztus titokzatos teste fölött kap, azt az egyet akarjuk most bővebben ismertetni, amelyet az imént már futólagosan említettünk s — Arany-szájú Szent János szavai szerint — az Úristen még az angyaloknak és arkangyaloknak sem adott meg,¹ tudniillik a bűnbocsátó hatalmat. «Akiknek megbocsátjátok bűneiket, megbocsáttatnak nekik; és akiknek megtartjátok, meg vannak tartva.»² Valóban félelmetes hatalom ez s annyira az Istennek sajátja, hogy még a gőgös emberi elme sem akarta annak halandó emberekre bízhatását elismerni: «Ki bocsáthatja meg a bűnöket más, mint egyedül az Isten?»³ Mikor tehát látjuk, hogy tényleg ember gyakorolja ezt a hatalmat, nem állhatjuk meg, hogy meg ne ismételjük

¹ De sacerdotio lib. III. 5.

² Ján. 20, 23.

³ Márk 2, 7.

a kérdést, nem ugyan a farizeusok botránykozássával, de tisztelettudó csodálkozással: «Kicsoda ez, aki még a bűnöket is megbocsátja?»¹

Maga az Úr Jézus Krisztus — az Isten és ember, akinek igenis volt és van «hatalma a földön a bűnök megbocsátására»² adta a hatalmat az ő papjainak, hogy az isteni irgalmasság bőkezűségével a bűnhocsánat után sóvárgó emberi lelkek szükségletét kielégítse. Mert kimondhatatlan vigasztalás minden bűnösnek, aki érzi a lelkiismeretfurdalást és a bűnbánatot, hogy fülével hallhatja az Isten nevében meghozott ítéletet: «Én téged föloldozlak bűneidtől». Nem kisebbíti az Istennek ezt a nagy jótéteményét, hogy a bűnösnek az ítéletet olyantól kell hallania, aki maga is köteles azt más paptól kérni, hanem inkább még növeli. Mert így jobban megnyilvánul, hogy inkább az Isten keze működik, mint az emberé. Erre vonatkozólag idézzük egy nagy írónak szavait, aki a lelki dolgokban a világiaknál alig tapasztalható jártasságot szerzett: «Amikor a pap saját méltatlanságát és tisztének magasztosságát átérezve megrendülve teszi fejünkre fölszentelt kezeit, amikor megszégyenülve gondol rá, hogy ő az újszövetség vérének sáfára, mindannyiszor szerény ámulattal ejti ki az életet adó igéket, s bűnös ember létére a bűnöst föloldozza,

¹ Luk. 7, 49.

² Luk. 5, 24.

mi lábai elől fölegyenesedve úgy érezzük, hogy nem aláztuk meg magunkat gyáván... Ember lábaihoz borultunk, aki Jézus Krisztust képviseli... leborultunk, hogy szabadok és Isten fiai legyünk.¹

A pap bűnbocsátó hatalma, amelyet külön szentség erejénél fogva kapott, nem mulandó és időleges, hanem állandó és örök, mert a lelkébe nyomott eltörölhetetlen jegyből származik, amely-nél fogva annak mintájára, akitől a papi tisztelet nyerte, «pap mindörökké».² Bár emberi gyarlóságból vétkezhetik és önmagát beszennyezheti, papi jellegét a lelkéből soha ki nem törölheti.

Különben is a papi rend szentségében nemcsak az eltörölhetetlen papi jelleget és a már felsorolt fönséges hatalmakat nyeri el az Isten szolgája, hanem új és különleges kegyelmet, külön segítséget kap, s ha a kegyelmek benső ható erejével szabadakaratú elhatározásával is közreműködik, méltóan és bizalommal felelhet meg tiszte nehéz kötelességeinek és beteljesítheti azt a komoly hivatást, amelytől a katolikus papság legnagyobb hősei, mint Aranyszájú Szent János, Ambrus, Nagy Szent Gergely, Borromei Károly és sokan mások is rettegetek.

¹ Manzoni : Osservazioni sulla morale cattolica c. 18.

² Zsolt. 109, 4.

Az ige és a szeretet szolgálja.

A katolikus pap Krisztus szolgálja és Isten titkainak sáfára¹ az *ige szolgálatában*.² Mert az isteni Megváltó a pap elidegeníthetetlen jogává és mulaszthatatlan kötelességévé tette azt, mondván: «Elmenvén tanítsatok minden népet... tanítván őket megtartani mind, amiket parancsoltam nektek».³

Jézus Krisztus anyaszentegyháza, az isteni kinyilatkoztatás őre és csálhatatlan magyarázója, az isteni igazságokat mindenfelé a papok útján terjeszti. Azt prédikálja, aki «az igazi világosság és megvilágosít minden e világra jövő embert».⁴ Isteni bőkezűséggel szórja azt a magot, amely kicsi ugyan és az emberi bölcsesség által megvetett, de a mustármaghoz hasonlóan hatalmas és mély gyökereket ereszt az emberek lelkébe, akik őszintén áhítják az igazságot, azután erős és nagy fává nő, úgyhogy a leghevesebb viharok sem dönthetik le.⁵

A fékevesztetten szabados emberi elme változatos tévelyei és az emberi gonoszság szomorú erkölcstelenségei fölött kimagaslik az Isten egyháza, mint éjjel a hajókat irányító világítótorony. Az igazságtól minden irányú eltérést kárhoztat

¹ I Kor. 4, 1.

² Ap. cs. 6, 4.

³ Máté 28, 19—20.

⁴ Ján. 1, 9.

⁵ Máté 13, 31—32.

és a követendő helyes utat mindenkinek megmutatja.

Jaj nekünk, ha az igazságnak ez a fényszórója, nem mondjuk, elalszik, mert az Jézus Krisztus csalhatatlan ígéretei miatt nem lehetséges, hanem világító sugarainak minden irányba szétszórásában akadályokba ütközik ! Nyilvánvalóan tapasztaljuk máris, hova süllyedt az emberiség, mert az isteni kinyilatkoztatást büszkén elvetette és a tudomány hamis örve alatt téves bölcséleti és erkölcsi elméleteket követett. S hogy a tévelyek és az erkölcsi romlás meredek lejtőjén még nem süllyedt mélyebbre, az is a keresztény igazság hatása, amelyet a világ minden részében állandóan hirdetnek.

Az Egyház a rábízott *igeszolgálatot* az egyházi ranglétra különböző fokain elosztott papjai által teljesíti, akiket mindenfelé elküld, hogy annak az igazságnak legyenek apostolai, amely egyedül képes az emberi kultúrát megteremteni, megőrizni és emelni. A pap szava a lelkek mélyébe hatol s ott világosságot gyújt és vigasztalást nyújt; a pap szava a szenvedélyek tomboló viharában is nyugodtan szól, jóságra int és bátran hirdeti az igazságot. Az igazság az emberi élet legnehezebb problémáit is megvilágítja és megoldja. Az erkölcsi jószág pedig semmiféle csapás, még a halál nyomán sem vész el, sőt a halál ellen biztosít és halhatatlanná tesz.

Ha sorban megfigyeljük azokat az erkölcsi törvényeket, amelyeket a hivatását hűen teljesítő papnak minél gyakrabban kell hangoztatnia s megfontoljuk azok benső hatóerejét, akkor látjuk csak igazán, mily nagy és jótékony befolyást gyakorol a pap az általános erkölcsi megújulás és a társadalmi béke érdekében. Így különösen akkor, mikor nagyoknak és kicsinyeknek a földi élet mulandóságáról, az anyagi javak ideiglenességéről, a halhatatlan lélek számára a lelki javak kimondhatatlan értékéről beszél, azután az örök Bíró ítéletéről, aki csalhatatlanul biztos szemével a szíveket és veséket vizsgálja s «megfizet mindenkinek cselekedetei szerint».¹ Ilyen és hasonló keresztény erkölcsi elvek kiválóan alkalmasak az élvezeteket hajhászó mohó vágyak lehűtésére és az anyagi javakra mértéktelenül törő kapzsiságnak megfékezésére, amelyek korunkban annyi embert megrontanak és megbecstelenítenek, a társadalom egyes osztályait pedig nem egymás felebaráti megsegítésére, hanem éles osztályharcokra ösztönzik. Mikor folyton jobban elhatalmasodik az önzés, majd mindenfelé dúlnak a viszályok és lesben áll a legsötétebb bosszú, igazán a legidősebb és a legmegfelelőbb prédikálni és fennen hangoztatni az Úr Jézus Krisztus «új parancsát»,² a szeretet parancsát, amely mindenkit egyaránt kötelez,

¹ Máté 16, 27.

² Ján. 13, 14.

sem nemzeti, sem országhatárokat nem ismer, még az ellenséggel sem tesz kivételt.

Már húsz évszázad dicsőséges tapasztalata bizonyítja a papi szónak üdvösséges hatását. Hiszen az Isten szava visszhangzik benne, amely pedig «hatásos és áthatóbb minden kétélű kardnál». Tehát az is elhat «az elmének és a léleknek eloszlásáig»,¹ hősi erényekre serkent és megneveli a legnemesebb szíveket.

A keresztény műveltség minden áldása végeredményben a katolikus papság munkájából fakad. Ez már magában is a legjobb reményekre jogosít, pedig még erősebb prófétai beszéd birtokában is vagyunk az Úr Jézus csalhatatlan ígéreteiben.²

Többszörre papok fejlesztik és teljesítik a missziós munkát is, amely az egyháznak Istentől nyert folytonos terjeszkedő képességét bizonyítja. Mint a hit hirdetői és a szeretet gyakorlói, kimondhatatlan fáradozások között növelik állandóan Krisztus országának határait.

Közbenjáró Isten és az emberek közt.

A pap végül abban is folytatja Krisztus munkáját, hogy «az egész éjszakát Isten imáadásában tölté»³ és «mindenkor él, hogy értünk közbenjárjon».⁴ Mert ő hivatalból a közbenjáró Istennél

¹ Zsid. 4, 12.

² II Pét. 1, 19.

³ Luk. 6, 12.

⁴ Zsid. 7, 25.

mindnyájunkért. Kötelessége nemcsak a valóságos oltáráldozatot bemutatni az Istennek, hanem a «dícséret áldozatát» is,¹ azaz a közös imádságokat végezni. Nagyrészt a Szentírásból vett zsoltárokkal, könyörgésekkel és himnuszokkal naponként többször is teljesíti az Istent megillető imádás szolgálatát és a szükséges könyörgés szolgálatát a vívódó és sokat zaklatott emberekért, akik Isten segítségére ma jobban rászorulnak, mint valaha. Ki tudná megszámlálni a sok rettenetes büntetést, amelyeket a papi imádság a bűnös emberek feje felől elhárít, valamint a számtalan kegyelmet és jótéteményt, amelyet az emberek számára kieszközöl és közvetít?

Ha már a magánimádságnak is nagy és bőséges ígéretei vannak az Úr Jézus Krisztus részéről,² akkor az Egyház — az isteni Megváltó kedvelt jegyese — nevében hivatalosan végzett imádságnak kétségtelenül nagyobb az ereje és foganatja. Azért a keresztény hívek, bár jósorsban nagyon is gyakran megfélemedeznek az Istenről, a természetes ész sugallatából is tudják a bizalommal Istenhez szálló imádság hatalmát s életük minden viszontagsága közt az imádsághoz fordulnak, azt közös és egyéni veszedelmek esetén a papoktól is kérik, az imádkozó paptól mindennemű szerencsétlenségben vigasztalást várnak s hozzá fordul-

¹ Zsolt. 49, 14.

² Máté 7, 7—11. Márk 11, 24. Luk. 11, 9—13.

nak a földi élet vándorútján a mennyei segítség elnyeréseért. Valóban «a pap Isten és az ember közt áll. Onnan a jótéteményeket hozza hozzánk. Tőlünk a könyörgéseket juttatja oda és a haragvó Istent megengeszteli».¹

Mint fentebb már érintettük, még a katolikus Egyház ellenségei is jól ismerik a papság méltóságát és befolyását. Elsősorban és leginkább a papságot üldözik, mert ismerik az Isten egyházával való szoros kapcsolatukat. S akik manapság a papokat támadják, magát a fölséges Istent is tagadják és gyűlölködve harcolnak ellene. Ez a tény pedig a katolikus papság becsületére válik és iránta tiszteletet parancsol.

II. Erény és tudomány.

Tisztelendő Testvérek ! Nagy és fönséges a papi méltóság. Magasztos díszét nem mocskolhatja be egyes papoknak emberi gyarlóságból elkövetett siralmas eltévelyedése. Keveseknek bűne nem boríthatja homályba számtalan kitűnő papnak erénnyel, tudománnyal, vallásos buzgósággal, sőt vértanúsággal szerzett dicsőségét. Annál is inkább, mert az emberi méltatlanság nem érvényteleníti a hivatali szolgálatot. A papnak méltatlansága nem érinti a szentségek erejét, amelyek hatásukat nem a pap életszentségétől, hanem Jézus Krisztus

¹ Aranyasz. Szent János : Homil. 5. in Isaiam.

szentséges vérétől nyerik. A hittudomány szóhasználatával élve az örök üdvösség eszközei — a szentségek *ex opere operato* vagyis a szentségi cselekményből kifolyólag hatnak.

Mégis magától értődik, hogy a méltóság a papokban megköveteli azt a magas szellemiséget, lelki tisztaságot és erkölcsi szeplőteleniséget, amely a papi hivatás magasztosságának és szentségének megfelel. A pap — mint már mondtuk — közbenjáró Isten és az emberek között annak képviselőjében és megbízásából, aki «egymaga a közvetítő az Isten és az emberek között, az ember Krisztus Jézus». ¹ Köteles tehát tehetségének mértékeszerint annak a tökéletességéhez közeledni, akit tiszténél fogva képvisel, s magát életszentséggel és jócselekedetekkel folyton kedvesebbé tenni az Isten előtt. Isten pedig a tömjén édes illatánál, a templomok ragyogó fényénél többre becsüli és jobban szereti az erényes életet. «Mivel a fölszentelt papok Isten és a nép közt állnak, — tiszta lelkiismeretük legyen Isten előtt és jóhírnevük a nép előtt» — mondja Szent Tamás. ²

Aki szent dolgokkal foglalkozik s rossz életet él, megszentelteleníti azokat, önmaga meg szentségtörő lesz. «Aki nem szentek, szent dolgokhoz ne nyúljanak». ³

¹ I Tim. 2, 5.

² Summ. Theol., Suppl. q. 36. a. I, ad 2.

³ Decret. dist. 88. can. 6.

Ugyanazért az Úristen már az ószövetségi Szentírásban megparancsolja a papoknak és levitáknak: «Legyenek szentek, mert én is szent vagyok, az Úr, ki megszentelem őket».¹ S a bölcs Salamon király a templomszentelés énekében kifejezetten ezt kéri az Istentől Áron fiai számára: «Papjaid öltözzenek igazságba és a te szenteid örvendezzenek».² Már pedig Szent Bellarmin Róbert szavaival élve «ha akkora igazságot, szentséget és buzgóságot követeltek meg azoktól a papoktól, akik juhokat és ökröket áldoztak s földi javakért hálálkodtak; mit kell követelni azoktól a papoktól, akik az isteni Bárányt áldozzák és örökkévaló javakért mondanak hálát?»³

Giustiniani Szent Lőrinc mondja: «Valóban nagy a főpapok méltósága, de még nagyobb a terhük; magas rangban állnak az emberek szemei előtt, azért az erények magas fokán kell állniok a mindent látó Isten szemében, különben nem saját lelki javukra vannak mások fölött, hanem saját vesztőkre».⁴

Krisztus követője.

Azok az összes okok, amelyeket a katolikus papi hivatás fönségének bizonyítására már rövi-

¹ III Móz. 21, 8.

² Zsolt. 131, 9.

³ Explanat. in Psalmos. Ps. 131, 9.

⁴ De inst. prael. c. 2.

den elősoroltunk, most újra a szemünk előtt lebegnek, hogy mindegyik alapján külön is a legkomolyabban figyelmeztessük a papokat a rendkívüli életszentség szükségességére.

Mint az angyali doktor tanítja: «a papirend méltó gyakorlásához nem elégséges a közönséges jóság, hanem kiváló jóság kell hozzá — úgy, hogy az életszentség érdemében is kimagaslók legyenek, akik a papirend fölvétele által a nép fölé kerülnek».¹

A szentmiseáldozat, amelyben a szeplőtelen Bárány az áldozat, aki elveszi a világ bűneit, elsősorban megköveteli a paptól, hogy életszentséggel és erkölcsi tisztasággal lehetőleg minél kevésbé méltatlannak mutassa magát az isteni Fölség előtt, akinek naponként följajánlja a legméltóságosabb imádandó áldozatot, az irántunk való szeretetből testté lett isteni Igét. «Lássátok, mit cselekedtek, és utánozzátok, amit kézzel fogtok»² inti az Egyház a fölszentelő püspök szavaival közvetlenül a papszentelés előtt a szerpapot.

Azután a pap az isteni kegyelmek osztogatója, a szentségek pedig a kegyelmek forrásai. Menynyire méltatlan dolog, ha éppen a kegyelmek osztója nem bírja ezt a drága kincset, vagy azt kevésbé becsüli, esetleg hanyagul őrzi.

Továbbá a pap tartozik a hit igazságait taní-

¹ Summ. Theol. Suppl. q. 35. a I. ad. 3 m.

² Pontificale Rom.

tani. Már pedig a vallásoktatás csak akkor eredményes és hatásos, ha a tanító erényes élete mint példakép kapcsolódik hozzá — ama közmondás szerint: a szó indít, a példa vonz.

A papnak kell az evangéliumi törvényeket hirdetnie. De ha akarja, hogy akik a törvényt hallják, meg is tartsák, az isteni kegyelem segítségével kívül semmi sem támogatja annyira a célja elérésében, mint ha a nép látja, hogy a szent igazságok hirdetője az általa hangoztatott törvényeket saját életében buzgón követi. Az okot világosan kifejti Nagy Szent Gergely pápa: «Az a szó könnyebben behatol a hallgatók szívébe, amely mellett a beszélő példája is tanuskodik, mert amit ez szóval tanít, azt szemléltetéssel is a teljesüléshez segíti».¹

Igy cselekedett a Szentírás tanúsága szerint az isteni Megváltó is, aki «kezdetől fogva cselekedett és tanított».² Őt a népsokaság tomboló lelkesedéssel fogadta nem annyira azért «mert soha ember így nem beszélt, mint ez az ember»,³ inkább azért, mert «mindent jól cselekedett».⁴ Ellenben akik «mondják és nem teszik», hasonlóak az írástudókhoz és farizeusokhoz, akiket Krisztus az általuk jogosan hirdetett Isten igéje tekintélyének sérelme nélkül megfeddve, így intett a hallgatósága előtt: «Mózes székébe az írástudók és

¹ Ep. lib. 1. ep. 25.

² Ap. cs. 1, 1.

³ Ján. 7, 46.

⁴ Márk 7, 37.

farizeusok ültek. Mindazt tehát, amit mondanak nektek, tartsátok meg és tegyétek; de tetteik szerint ne cselekedjeteK». ¹ Minden, aki saját élete példájával nem mutatja, amit szavával nyújt, az a másik kezével lerontja, amit egyik kezével épít. Viszont a jó Isten bőségesen megáldja az evangélium ama hirdetőinek fáradoalmait, akik elsősorban saját életük megszentelésére törek-szenek. Verejtékük nyomán kikelnek és megnyil-nak a virágok, megduzzad és beérik a gyümölcs. Majd az aratás napján «örvendezéssel jönnek, hoz-ván kévéiket». ²

Súlyos és veszedelmes tévedés volna, ha a pap hamis túlbuzgóságtól elragadtatva elhanyagolná saját megszentelését, hogy egészen belevesse ma-gát papi tisztének bármennyire dícséretes külső munkáiba. Ezzel kockáztatná saját örök üdvös-ségét, amitől a nemzetek apostola is féltette ön-magát: «Megsanyargatom testemet és szolgaságba vetem, nehogy míg másokat tanítok, magam vala-mikép elvetésre méltó legyek». ³

De ha nem is vesztí el az Isten kegyelmét, min-denetre elmarad tőle a Szentlélek Úristen sugal-lata, amely pedig csodálatos erőt és sikert biztosít a külső lelkipásztori munkának.

Egyébként, ha az összes keresztényeknek szól a parancs: «Legyetek tökéletesek, miként a ti

¹ Máté 23, 2—3.

³ I Kor. 9, 27.

² Zsolt. 125, 6.

mennyei Atyátok tökéletes»,¹ akkor elsősorban a papoknak kell az isteni Mesternek ezt a parancsát magukra érteniök, mert már hivatásuknál fogva is az Úr Jézus tökéletesebb követésére kötelesek. Ugyanezért az Egyház külön törvényben is kötelezi erre a klérus minden egyes tagját: «A klérus tagjai tartoznak a világiaknál szentebb benső és külső életet élni s a világiaknak erényességben és jócselekedetekben példát mutatni».²

S mivel a pap «Krisztus követségében jár»,³ úgy kell élnie, hogy önmagáról is elmondhassa az apostol szavait: «Legyetek az én követőim, mint én is Krisztusé»,⁴ úgy köteles élni, mint második Krisztus, aki tündöklő erényeivel az egész emberiség előtt világított és világít.

Papi jámborság.

Bár a papi lélekben az összes keresztény erényeknek kell virágozniok, mégis egyesek különösen illenek és hozzátartoznak a paphoz. Ilyen elsősorban a jámborság. Az apostol is arra inti kedvelt fiát, Timóteust: «Gyakorold magad a jámborságban».⁵ A papnak olyannyira bizalmas és bensőséges gyakori érintkezése az Istennel a jámborság édes illatának kell előmőlnie. Ha «a jámborság

¹ Máté 5, 48.

² Cod. J. C. can. 124.

³ II Kor. 5, 20.

⁴ I Kor. 4, 16. 11, 1.

⁵ I Tím. 4, 7.

mindenre hasznos»,¹ mindenekfölött a papi hivatás teljesítésénél hasznos. Jámborság nélkül a papi tiszt legszentebb cselekményei, legfőnségebb szertartásai is gépiesek, megszokottak lesznek. Hiányzik belőlük a lélek, a kenetesség, az élet. Jámborság alatt — Tisztelendő Testvérek — nem azt a felületes és külsőséges, édeskés és érzélgős jámborságot értjük, amely a lelket nem erősíti és szentségre nem segíti, hanem a komoly, az érzések hullámvásáráról független, szilárd elveken és meggyőződésen nyugvót, amely minden kísértésnek és csábításnak ellenállni tud.

E jámborság irányuljon ugyan elsősorban a mennyei Atya felé, de azonkívül az Istenanya felé is, akit a papnak a világi híveknél jobban és gyöngédebben kell szeretnie, mert őt is szorosabb kötelekek fűzik az Úr Jézushoz s Szűz Mária is a legközelebb áll az isteni Megváltóhoz.

A papi nőtlenség.

A jámborsággal kapcsolatos második ékessége a katolikus papságnak az erkölcsi tisztaság, amelyet a latin katolikus klérusnak nagyobb rendeken lévő tagjai oly szigorúan kötelesek megtartani, hogy szentségtörést követnek el, ha ellene vétének.² Bár a törvény teljes szigorúsága

¹ I Tim. 4, 7.

² Cod. J. C. can. 132. §. 1.

nem köti a keleti egyház papjait, azonban náluk is nagy tiszteletben áll az egyházi nőtlenség s bizonyos esetekben — különösen a hierarkia legmagasabb fokain — megkövetelik és előírják.

A természetes ész is illőnek tartja a tisztaságot az Isten szolgálóihoz. Hiszen «Lélek az Isten»¹ s azért, akik Isten szolgálatára vannak szánva, bizonyos módon vessék le a testet. Már a régi rómaiak is így gondolkodtak. Volt egy ősi törvényük: «Az istenek elé tisztán lépjetelek». S egyik híres írójuk a törvényt idézve a következő magyarázatot adja: «Megparancsolja a törvény, hogy tisztán kell az istenek elé járulni — azaz tiszta lélekkel —, ami minden egyebet is magában foglal. Nem zárja ki a testi tisztaságot, hanem azt akarja mondani, hogy ha már a testet is tisztán tartjuk, akkor a felsőbbrendű lélek tisztaságára annál inkább kell ügyelni».² Az ószövetségi Szentírásban Mózes az Isten nevében meghagyja Áronnak és fiainak, hogy hét napon át, amíg a szentelésük tart, a szövetség sátorából ki ne menjenek, tehát addig magukat megtartóztassák.³

Mivel pedig az újszövetség papja hasonlíthatatlannul magasabb méltóságú, mint a régi tör-

¹ Ján. 4, 24.

² Cicero, *De leg. lib.* II. c. 8. et 10.

³ III Móz. 8, 33—35.

vény papja, azért tőle nagyobb tisztaságot is vár az Úr. A papi nőtlenség egyházi törvényének első írott nyomára már az elvirai zsinat egyik kánonában¹ találunk a negyedik század kezdetén, amikor még a keresztény üldözések korszaka nem zárult le. Ez is világosan már régóta érvényben levő gyakorlatot tételvez föl. Tehát az írott törvény nem tett egyebet, minthogy az evangéliumból és az apostolok tanításából önként következő követelményt nagyobb joghatály kedvéért becikkelyezi.

Az isteni Mester, akit az Egyház himnuszában «Szűzanya virága»² címen köszöntünk, különös mértékben becsülte a tisztaság erényét. Olyan magasztosnak mondta, hogy az emberek közönséges értelmét meghaladja.³ Gyermekkorától a názáreti házban Szűz Mária és Szűz Szent József társaságában kívánt nevelkedni. A szűztiszta lelkeket, mint Keresztelő és evangélista Szent Jánost, kitüntető szeretettel szerette. Szent Pál, a nemzetek apostola, az evangéliumi törvény és Krisztus tanításának ez a hűséges tolmácsa, áradozva zengi a szüzesség dicséretét s különösen az osztatlan istenszolgálatnál való fontosságát hangsúlyoztatja: «Akinak nincs felesége, arra gondol,

¹ Conc. Eliberit. can. 33.

² Brev. Rom. Hymn. ad laudes in Festo SS. Nom. Jesu.

³ Máté 19, 11.

ami az Úré, hogyan tessék az Istennek». ¹ Mindezek a tények közrehatottak — Tisztelendő Testvérek —, hogy az újszövetség papjai megérezték ennek a válogatott erénynek égi varázsát; azoknak a kiválasztottaknak a sorában akartak helyet foglalni, «akik fölfogják az igét»; ² s így önként vállalták a nőtlenséget, amely azután az egész latin egyházban szigorú egyházi parancs lett. Már a negyedik század végén a karthágói zsinat a papi nőtlenség ügyében arra int: «hogy amit az apostolok tanítottak és az elődök tartottak, azt mi is tartsuk meg». ³

A keleti szentatyáknál több tanubizonyságra találunk, hogy a katolikus papság nőtlenségét ők is nagyra becsülték s a keleti Egyház azon helyein, ahol az egyházi fegyelmet szigorúan megtartották, teljesen azonos volt e pontban a latin és a keleti Egyház fegyelme. Szent Epifánius már a negyedik század végén tanuskodik amellett, hogy a nőtlenség törvénye az alszerpapig kötelező: «Aki még házasságban él és gyermekeket nevel — ha egyetlen asszony férje is — nem szentelhető szerpappá, pappá, püspökké vagy alszerpappá. Csak akkor veheti föl e rendeket, hogy egyetlen feleségétől külön él, vagy utána özvegyen maradt. Ilyen a törvényes rend azokon a helyeken, ahol az egyházi

¹ I Kor. 7, 32.

² Máté 19, 11.

³ Conc. Carthag. II. can. 2; Mansi Collect. Conc. tom. III. col. 191.

kánonokat lelkiismeretesen betartják».¹ De az összes írók közül e tárgyban a koronatanu a szír Szent Efrém, edesszai szerpap és a világegyház doktora, akit méltán neveznek «a Szentlélek hárfájának».² Barátját — Ábrahám püspököt — hozzáintézett versben így szólítja meg: «Megfelelsz nevednek — Ábrahám —, mert te is sokaknak atyja lettél. Nincsen ugyan feleséged, mint Ábrahámnak volt Sára, hanem a nyájad a te feleséged. Neveld az ő fiait a te igazságodban. Legyenek a te lelki fiaid az ígéret várományosai, a mennyország örökösei. Ó, szépséges ivadéka a szüzességnek, amelyben a papságnak kedve telik! Kiömlött az olajtartó és fölkent téged. Az Egyház rád tette a kezét, kiválasztott, megkívánt és megszeretett téged».³ Ugyancsak ő írja: «Nem elég-séges és a papi hivatáshoz nem méltó, ha a pap csak Krisztus élő testének föláldozása előtt tisztítja meg a lelkét, megmossa a nyelvét és kezét, tisztán tartja egész testét, hanem állandóan teljesen tisztának kell lennie, mert állandóan közvetítőként áll Isten és az emberiség között. Dicsőség Istennek, aki szolgáit tisztákká tette!»⁴

Hasonlóképpen nyilatkozik Aranyszájú Szent János: «A papi szolgálatot teljesítő legyen oly

¹ S. Epiphan. *Adversus haeres. Panar.* 59, 4. Migne, P. G. vol. 41. col. 1024.

² *Brev. Rom.* d. 18. Jun. lect. VI.

³ *Carmina Nisibaena*, carm. 19.

⁴ *Efrem, Carmina Nisibaena*, carm. 18.

ragyogóan tiszta, mintha az égben az angyali Hatalmasságok között szolgálna».¹

Egyébként a keresztény papságnak általunk fentebb már röviden kifejtett magasztossága, vagy Szent Epiphaniusz szavai szerint «hihetetlen tisztessége és méltósága»² már magában is igazolja a nőtlenség kívánatosságát és az egyházi törvény észszerűségét, amely a nőtlenséget a papok számára kötelezővé teszi. Mert akinek hivatása még az angyalokénál is fönségesebb, akik «az Isten előtt állnak»,³ annak, ugyebár, erejéhez mértén mennyei életet is kell élnie? Akinek magát egészen arra kell szánnia, «ami az Úré»,⁴ annak úgy-e kötelessége a földi dolgoktól elszakadni és a mennyei hazának életét már a földön elkezdni?⁵ Aki állandóan a hívek örök üdvösségét gondozni és a lelkek javára az isteni Üdvözítő munkáját folytatni tartozik, annak talán nagyon is kívánatos a családi gondoktól mentesülni, amelyek különben tevékenységének jelentékeny részét igényelnék?

Végtelenül megindító és csodálatraméltó a katolikus egyházban oly gyakran megismétlődő jelenet, amikor ifjú leviták, mielőtt magukat teljesen az Isten és az oltár szolgálatára szentelik, az

¹ De sacerdot. lib. III. cap. 4.

² Advers. haeres. Panar. 59, 4. Migne P. G. vol. 41. col. 1024.

³ Tób. 12, 15.

⁴ Luk. 2, 49. I Kor. 7, 32.

⁵ Filipp. 3, 20.

alszerpapi rend fölvétele előtt szabadakarattal lemondanak a világ öröméről és boldogságáról, amelyre jogosan számot tarthatnának, ha világi életpályát választanának. Szabadon mondanak le, mert a szentelés után nem szabadok ugyan többé s nem köthetnek házasságot, de a papirendet szabadon veszik föl. Nincs törvényes vagy személyi kényszer. Kizárólag az egyéni szabad akarat érvényesül.¹

A papi nőtlenséget magasztaló fejtegetéseinket nem szabad úgy magyarázni, mintha Mi a keleti Egyház elütő, de törvényesen bevezetett fegyelmét gáncsolni és elítélni akarnók. Egyetlen célunk volt a nőtlenség magasztosságának igazságát bizonyítani, amelyet a katolikus papság kiváló dicsőségének tartunk és amely nézetünk szerint az Úr Jézus szentséges Szíve óhajának és szándékainak az ő papjaiban jobban megfelel.

Érdektelenség a világi javakkal szemben.

Mint a tisztaság szeretetében, úgy a földi javakkal szemben való önzetlenségben is kiváló legyen a papság. Járjanak a papok önzetlenül a romlott világban, ahol pénzért minden eladó és megvásárolható. Szent érdektelenséggel vessék meg a nyereségvágyat. Ne a pénzt, hanem a lelkek

¹ C. J. C. can. 971.

javát, ne a saját érdeküket, hanem az Isten dicsőségét keressék. Ne béresek legyenek, akik hitvány földi bérért dolgoznak, sem tisztviselők, akik a rájuk bízott hivatalt ugyan ellátják, de saját javukra és előmenetelükre gondolnak. Legyenek «Krisztus jó katonái», . . . akik «nem bocsátkoznak világi dolgokba, hogy annak tessenek, akihez szegődtek.»¹ Legyenek Isten szolgálói és lelkiatyák. Gondolják meg jól, hogy az ő munkájukat, az ő mindennapi gondjaikat nem lehet földi kincsekkel, emberi kitüntetéssel megfizetni és megváltani. Nem tilos ugyan azt elfogadniok, ami táplálásukra és fenntartásukra szükséges. Az apostol mondja: «Akik a szentélyben munkálkodnak, a szentélyből valókat eszik . . . és úgy rendelte az Úr azoknak, akik az evangéliumot hirdetik, hogy az evangéliumból éljenek».² Mégis «az Úr örökségére hivatalosak», amit a klerikus szó jelent, ne kívánjanak más jutalmat, mint amit Krisztus az ő apostolainak ígért: «Jutalmatok bőséges a mennyekben».³ Jaj a papnak, ha az isteni ígéretekről megfélelkezve «rút haszonra vágyakozik»⁴ s abba a profán tömegbe keveredik, amelyről az egyház az apostol szavaival panaszkodik: «Mindenki a maga és nem Jézus Krisztus dolgával törődik».⁵

¹ II Tim. 2, 3. 4.

² I Kor. 9, 13. 14.

³ Máté 5, 12.

⁴ Tit. 1, 7.

⁵ Filipp. 2, 21.

Mert akkor nemcsak a hivatását hanyagolja el, hanem a gondjaira bízott nép előtt elveszti a becsületét. A hívek ugyanis szánalmas ellentétet látnának a pap viselkedése és az evangéliumi tanítás között, amelyet Krisztus világosan hirdetett és az ő papja is hirdetni tartozik: «Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, hol rozsdás és moly megemészti és hol tolvajok kiássák és ellopják, hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket az égben.»¹ Ha meggondoljuk, hogy Júdás, Jézus Krisztus egyik apostola, «egy a tizenkettő közül» — mint az evangélisták szomorúan megjegyzik — a földi javak bűnös vágya miatt a romlásba és a kárhozatba rohant, akkor könnyen megértjük, hogy a kapzsiság szenvedélye a századok folyamán oly sok és nagy kárt okozott az egyháznak. A kapzsiság ugyanis a Szentlélek Úristen mondása szerint «minden bajnak gyökere»² s a legszörnyűbb bűnökbe sodorja az embert. S ha a kapzsisággal fertőzött pap nem is süllyed a legmélyebbre, akarva — nem akarva az Isten és az Egyház ellenségeit erősíti, azoknak bűnös törekvéseit elősegíti.

Viszont a gyökeres és őszinte elszakadás a világ javaitól az emberek gyöngéd ragaszkodását szerzi meg a pap számára. Hiszen a keresztény hit erejéből fakadó önzetlenség mindig párosul az

¹ Máté 6. 19. 20.

² I Tim. 6, 10.

emberi nyomorúságok iránt érzett szánalommal, ami a papot a szegények és szenvedők atyjává teszi. S az ilyen pap megemlékezve Jézus Krisztus szaváról: «amit egynek e legkisebb atyámfiái közül cselekedtetek, nekem cselekedtétetek»,¹ a szegényekben és szenvedőkben magát az isteni Megváltót szereti és szolgálja.

Papi buzgóság.

Ha az Isten papját nem köti a földhöz láncoló két legszorosabb kapocs — a saját családja és a földi javakban való érdekelttség — akkor gyullad föl benne igazán az égi szeretet lángja, a lelkek szeretete, amely Jézus Krisztus szívéből tör elő s nem akar mást, minthogy a meggyujtsa az apostoli lelkeket és az egész emberiséget.² Az Isten dicsőségeért és az emberek örök üdvéért égő buzgóságnak kell az Isten papját — mint a szentírás tanúsága szerint az isteni Megváltóval tette³ — úgy égetni és egészen megemésztetni, hogy önmagával és saját érdekeiről megfeledkezve önmagát egészen hivatásának áldozza és naponkint újabb és hatásosabb eszközöket keresen annak minél tökéletesebb beteljesítésére.

Vajjon a jó pap elmélkedhetik-e az evangéliumi parancsok fölött s hallhatja-e a Jópásztor pana-

¹ Máté 25, 40.

² Zsolt. 68, 10. Ján. 2, 17.

³ Luk. 12, 49.

szát: «Egyéb juhaim is vannak, melyek nem az akolból valók, azokat is ide kell terelnem;»¹ megláthatja-e a szántóföldeket, amelyek már félérek az aratásra,² anélkül, hogy buzgósága lángra ne gyulladjon az Úr eltévedt juhainak az igaz útra való terelésére, és hogy az aratás Urának föl ne ajánlja fáradhatatlan munkáskészségét? Vajjon nézheti-e a megszámlálhatatlan sokaságot elgyötörve és lesújtva, mint a pásztor nélkül való juhokat,³ nemcsak a misszionáriusokra bízott távoli országokban, hanem — fájdalom — oly városokban és falvakban, hol már régóta él a kereszténység — anélkül, hogy átérezné a nagy szánságot, amely az Úr Jézus isteni szívét annyiszor megindította?⁴ Lehetséges-e ez a papnál, aki jól tudja, hogy ajkáról az élet igéi fakadnak és kezén át az ujjászületés és örök üdvösség isteni kegyelme árad?

Nem tudunk eléggé hálát adni a fölséges Úr-istennek, hogy az apostoli buzgóság lángja — mint drága fénykoszorú — igenis ott ragyog a katolikus papság homlokán, s atyai szívünk kimondhatatlan vigasztalódására láthatjuk Tisztelendő Testvéreinket, kedves fiainkat — a püspököket és papokat mint válagatott és elrendezett

¹ Ján. 10, 16.

² Ján. 4, 35.

³ Máté 9, 36.

⁴ Máté 9, 36. 14, 14. 15, 32. Márk 6, 34. 8, 2. stb.

hadsereget, amely az egyház Fejének parancsára készségesen menetel a földkereség határához, hogy hivatása szellemében megharcolja békés, mégis kemény harcait, az igazság harcát a tévedés ellen, a világosságét a sötétség ellen, az Isten országaét a sátán országa ellen.

Papi engedelmesség.

Mivel a katolikus papság lendületes és bátor katonaság, föltétlenül szükséges nála a fegyelem, vagy jobb keresztény szóval az engedelmesség. Ez az engedelmisség az egyházi hierarkia különböző rendjeit szép összhangba foglalja, úgy, hogy «az anyaszentegyházat valóban csodás változottság övezi, ékesíti és kormányozza, mert egyeseket benne főpapokká, másokat kisebb rangfokozatban papokká szentelnek s a sok és változatos rangú tagokból Krisztus egységes teste lesz.»¹ Engedelmisséget fogadtak a papok saját püspökeiknek közvetlenül a szentelés után. Ugyancsak engedelmisséget esküdtek a püspökök fölszentelésük napján az Egyház látható Fejének, Szent Péter utódának, Jézus Krisztus helytartójának. Adja Isten, hogy az engedelmisség kapcsolja folyton szorosabbra egymáshoz az egyházi hierarkia különféle tagjait és valamennyit a Fej-

¹ Pontificale Rom. de ord. presb.

hez, s így az egész küzdő Anyaszentegyház legyen félelmetes az Isten ellenségei előtt, mint a táborok elrendezett serege.¹ Az engedelmesség mérsékelje egyeseknek talán túlbuzgó hevét; ösztökélje mások ernyedtségét és fáradságát; jelölje ki mindegyiknek a maga szerepét és teendőjét. S a maga helyén valamennyi úgy teljesítse kötelességét, hogy a hivatalos tekintéllyel ellentétbe ne jusson, ami csak gátolná az Egyház átfogó munkásságát. Fogadja mindegyik előljáróinak rendeleteit mint Jézus Krisztus parancsait, aki végeredményben az egyetlen, akinek engedelmeskedünk, a katolikus vallás alapítója és vezére, aki értünk «engedelmes lett a halálig, és pedig a halálig a keresztfán.»²

Az isteni főpap az ő föltétlen engedelmességét a mennyei Atya iránt különös nyomatékkal akarta szemünk elé állítani. Azért bőséges tanúságokat találunk róla a próféták és evangelisták írásai-ban. «A világba bejövén, így szól: Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem... Akkor mondtam: Ime eljövök. A könyvteker-csben rólam van írva, hogy megcselekedjem, ó Isten, a te akaratodat.»³ «Az én eledelem az, hogy annak akaratát cselekedjem, ki engem küldött»⁴ s a kereszten függve nem akarta lelkét előbb az Atya kezeibe ajánlani, míg ünnepélyesen ki nem nyil-

¹ Én. én. 6, 3. 9.

² Filipp. 2, 8.

³ Zsid. 10, 5—7.

⁴ Ján. 4, 34.

vánította, hogy mindazt, amit az írások felőle hirdettek — azaz a mennyei Atya által rábízott föladatot — teljesen bevégezte egészen a titokzatos panaszig «szomjúhozom», amit azért mondott, hogy az Írás beteljesedjék.¹ Eljárásával örök példát akart mutatni, hogy még a leglángolóbb lelkipásztori buzgalom is mindenkor alávetve legyen az isteni akaratnak — azaz mindig az egyházi előljárók akaratához igazodjék, akik köztünk a mennyei Atyát képviselik és parancsait velünk közlik.

Papi tudomány.

A katolikus papnak képe, amelyet az egész világ nyilvánossága előtt megvilágítunk, nem volna teljes, ha elhallgatnók a papi léleknek azt az ékességét, amelyet az Egyház tőle megkövetel: a tudományt.

A pap valóságos «mester Izraelben»,² mert Jézus Krisztustól nyerte a fölhatalmazást az igazság tanítására. «Tanítsatok minden népet»³. Az üdvösség törvényeit kell tanítania, mégpedig a nemzetek apostolának példája szerint «bölcseknek és tudatlanoknak»⁴. De miképpen közölheti a tant másokkal, ha önmaga sem járatos benne? Malakiás próféta által a Szentlélek Úristen figyelmeztet: «A papnak ajkai őrzik a tudományt és

¹ Ján. 19, 28.

³ Máté 28, 19.

² Ján. 3, 10.

⁴ Róm. 1, 14.

a törvényt az ő szájából kérdezik»¹. S a papi bölcsesség ajánlásában senki sem adhat komolyabb intelmet, mint az Úristen Ozeás prófétánál tette : «Mivel te megveted a tudományt, én is megvetlek téged, hogy papságban ne szolgálj nekem.»² A pap tartozik a katolikus hittant és erkölcostant úgy ismerni, hogy azt taníthassa, a hitágazatokat, egyházi törvényeket és egyházi szertartásokat a hívőknek megmagyarázhassa. Tartozik a vallási tudatlanságot eloszlatni, amely a világi tudományok folytonos haladása dacára annyi kortársunk elméjét elhomályosítja. Talán soha sem volt időszzerűbb, mint ma, Tertullián mondásán elgondolkodni : «Az igazság gyakran csak azt kívánja, hogy ismeretlenül el ne ítéljük»³. Kötelessége a papnak az ellenségek gyűlölködő munkája folytán fölhalmozott előítéleteket az elmékből száműzni ; az igazságot szomjazó modern embereknek az igazságot higgadt őszinteséggel közvetíteni, a bizonytalan és kétségektől gyötört lelkekbe erőt és bizalmat lehelni és őket a lelkiismeretes és szilárdan elfogadott hitnek biztos révpartjába tudatos biztonsággal elvezetni ; végül a makacs tévedés szívós támadásaival szemben férfiasan és lelkesen, bár szelíden és alapos okfejtéssel ellenállni.

Nagyon is szükséges azért — Tisztelendő Testvérek — hogy a katolikus pap szent hivatásának

¹ Malak. 2, 7.

³ Tertull. Apolog. c. 1.

² Oz. 4, 6.

egyéb elfoglaltságai és gondjai közt is szakadatlanul folytassa a teológiai tárgyak komoly és alapos tanulását és a szemináriumból hozott elégséges tudáskészletét mélyebb tanulmányokkal gazdagítsa s így folyton alkalmasabb legyen az igehirdetésre és a lelkivezetésre.¹

Azonkívül a papi állás dísze, valamint a hívő nép bizalma és becsülése, ami a lelkipásztori munka nagyobb sikeréhez föltétlenül szükséges, megköveteli a papban a világi tudományokban is azt a járatosságot, amely az általános műveltségű világi embereknel is megvan.

A pap haladjon józanul a saját korával és értse meg a kor szükségleteit, amint a katolikus egyház is minden kort és minden nemzedéket keblére ölel, a becsületes kikezdéseket támogatja és fejleszti, az igaz tudománynak legmerészebb előretörésétől sem fél, hanem azt elősegíti. Az egyházi férfiak minden időben serény művelői voltak a világi tudomány minden ágának, sőt valamikor annyira az élen haladtak, hogy a klerikus szó egyértelmű volt a tudóssal. Az Egyház nemcsak a régi műveltség okmányait mentette meg, amelyek az ő és szerzetesei munkája nélkül tönkrementek vagy teljesen elvesztek volna, hanem legkiválóbb doktorainak tanulmányaival bebizonyította, hogy a világi tudomány a katolikus hit megvilágításában

¹ C. J. C. can. 129.

és megvédésében is nagy szolgálatokat tehet. Mi magunk mutattunk idevonatkozólag kiváló példát, mikor a legújabb időben a szentség dicsfényével öveztük és az egyházdoktori címmel fölékesítettük akvinói Szent Tamás tanítómesterét, a német Albertet, akit már kortársai Nagy-nak és általános doktornak neveztek és tiszteltek.

Ma természetesen nem kívánhatjuk többé a papságnak az elsőséget a tudomány minden terén. Oly szédítően széles ma már az emberi tudásnak a területe, hogy senki sem foghatja át teljesen és annál kevésbbé lehet szakember annak minden egyes ágában. Mégis bátorítani és segíteni kell azokat a papokat, akik hajlamuknál és tehetségüknél fogva hivatást éreznek valamely tudomány vagy művészet alaposabb művelésére, amely papi hivatásukkal nem összeférhetetlen. Mert a papok tudományos és művészeti tevékenysége — a kellő határok közt és az egyház felügyelete alatt — kétségtelenül diszére válik az egyháznak és dicsőségére az Úr Jézus Krisztusnak. Sőt a papság átlagának sem lehet ma megelégedni avval a tudással és műveltséggel, amely a régmúlt századokban megfelelő volt. Magasabbra kell törekednie. Általánosabb és teljesebb műveltséget kell szereznie — a modern kor igényeinek megfelelőleg —, amelynek általános kultúrája tágabb és magasabb, mint korábbi századok műveltsége.

Hogy az Úristen mintegy «mulatván a föld-

kerektségén»,¹ néha még napjainkban is olyanokat hív meg a papi pályára és általuk csodálatos eredményeket érlel, akik hiján vannak a különös műveltségnek, az kétségtelenül azért történik, hogy az életszentséget többrebecsüljük a tudománynál és inkább az Isten segítségével bízunk, mint az emberi tudásban, s másrészt azért is, hogy módunk legyen alaposan megfontolni az üdvösséges igazságot: «ami a világ szerint oktan, választotta ki az Isten, hogy megszügyenyítse a bölcseket . . . , hogy egy test se dicsekedhessék az ő színe előtt».² Mert amint a természet rendjében az isteni csodák fölfüggesztik ugyan pillanatyra a fizikai törvények hatályát, de nem szüntetik meg: úgy ezek az emberek — mint valóságos élő csodák — fönséges életszentségökkel pótolnak ugyan minden egyebet, de nem szüntetik meg és nem gyöngítik a Mi intelmeink igazságát és szükségességét.

Hogy az Isten papjai — mint eddig mondtuk — erényes életben és bölcsességben kiváló példát mutassanak és belőlük «Krisztus jóillata»³ egész környezetükre rászálljon, ma azért is nagyon fontos követelmény, mert az Actio Catholica — a világi katolikusoknak az a mozgalma, amely Nekünk olyannyira kedves és oly sok örömet okoz s a világiak lelkét a tökéletesség magasabb fokára is

¹ Példab. 8, 31.

³ II Kor. 2, 15.

² I Kor. I. 27, 29.

irányítja, gyakoribbá és szorosabbá teszi a hívek érintkezését a papokkal; márpedig a világiak nemcsak segítséget akarnak nyújtani a papoknak, hanem bennök az igazság mestereit, a keresztény élet és az apostoli buzgóság mintaképeit is akarják látni.

III. Előkészülés a papságra. Papjelöltek képzése és nevelése.

Ha a katolikus papi hivatásnak oly magas a méltósága és oly kiváló lelki tulajdonságokat követel, akkor — Tisztelendő Testvérek — a papnövendékeket megfelelő képzésben és nevelésben kell részesíteni. Az Anyaszentegyház mindig tudatában volt ennek a fontos követelménynek s a századok folyamán alig volt másra annyi cselekvő anyai gondja, mint a papjelöltek kiképzésére. Nagyon jól tudta, hogy amint a hívek erkölcsé és hite a papság munkájának gyümölcse, úgy viszont a papi munka a papság kellő megneveltségéből meríti erejét és hatályát, mert a papságra is áll a Szentlélek Úristen mondása: «Az ifjú az ő útja szerint, midőn megvénül, sem távozik el attól»¹ Ugyanazért az Isten Lelkének vezetése alatt elhatározta, hogy minden országban papnövendék létesüljenek, amelyekben a papjelöltek különös

¹ Példab. 22, 6.

gonddal neveltessenek. Tisztelendő Testvérek, akik Velünk együtt az Anyaszentegyház kormányzásában osztoztok, a papnővelde legyen szemetek fénye és leggyöngédebb gondoskodástok tárgya! Alapos megfontolás alapján történjék az elöljárók és tanárok kiválasztása, különösen pedig annak a papnak a kiválasztása, akire a papjelöltek lelki vezetését bízátok. A szemináriumi elöljárók szent testületébe a legkiválóbb erényekkel ékeskedő papokat helyezték. Ne vonakodjatok őket a látszólag bármily fontos más állásokból sem elvonni, mert semmiféle más hivatás nem bírja a versenyt ezzel a főbenjáró tiszttel. Bárhonnan is igyekezzetek megfelelő és alkalmas papokat kiválogatni erre a legnemesebb hivatásra. Olyanok legyenek ezek a papok, hogy a papi erényeket inkább példával, mint szóval tanítsák, s a tantárgyakat úgy adják elő, hogy a papnövendékekben férfiasan erős és apostoli lelkületet neveljenek. Működésük nyomán a jámborság, lelki tisztaság, erkölcsi és tanulmányi fegyelem viruljon föl a szemináriumokban. A vezetésük alatt nevelődő ifjúság nyerjen támaszt a jelenben támadó bűnös kísértések ellen és kellő erőtartalékot a jövőre nézve, hogy az életben a legkomolyabb veszedelmekkel is szembeszálljon s «mindenkit üdvözítsenek».¹ S hogy a jövőendő papok a szükséges

¹ I Kor. 9, 22.

és a mostani kor igényeinek megfelelő tudományt megszerezzék, kiválóan fontos a klasszikus tanulmányokban való alapos iskoláztatás után, a skolasztikus bölcselet tanulása és elsajátítása «az anyagi Doktor módszere, elmélete és tantételei»¹ alapján. Ez az «örök bölcselet» — mint nagy elődünk, XIII. Leó nevezte — nemcsak azért szükséges nekik, hogy elmélyedhessenek a hitigazságokban, hanem azért is, mert ez fölfegyverzi őket bármiféle modern téves elméletekkel szemben, eszüket kellően kifinomítja a különbségtételre igazság és tévedés közt, s mindennemű kérdés megfejtéséhez, vagy más tudományokban való eligazodáshoz szükséges olyan elmeélet és tisztánlátást biztosít, amely messze meghaladja másokét, akik e bölcseleti képzés híján vannak, ha egyébként kiváló is a tudományos készségük.

Egyes országokban vagy vidékeken az egyházmegyék kicsisége, a növendékek csekély száma, az anyagi eszközök vagy az alkalmas elöljárók hiánya talán nem engedi meg, hogy minden egyes egyházmegyének külön az egyházi törvénykönyvben foglalt² törvények és más egyházi előírások értelmében jól fölszerelt szemináriuma legyen. Ilyenkor nagyon kívánatos, hogy annak a vidéknek püspökei egymást testvériesen segítsék és erőiket egyesítsék, teljesen megfelelő központi

¹ C. J. C. can. 1366. §. 2.

² C. J. C. tit. 21. cc. 1352—1371.

papnövelde létesítésére. Az ilyen központosítás nagy előnyei bő kárpótlást nyújtanak a cél érdekében hozott áldozatokért, többi közt a püspök szívének annyira fájdalmas áldozatért is, hogy növendékei időnkint hosszú időre távol vannak a pásztortól, aki személyesen szeretné a maga lelki buzgóságát jövő munkatársaiba önteni, és távol vannak a helytől, amely jövő munkaterületük lesz. Mert amikor a püspök visszakapja növendékeit, azoknak nagyobb a képzettségük és gazdagabb a lelki hozományuk, amelynek bőségéből nagyobb hasznára lesznek egyházmegyéjüknek és a híveknek. Azért Mi az ilyen vállalkozásokat mindig helyeseltük és támogattuk, sőt adott alkalommal ajánlottuk és javasoltuk is. A Magunk részéről is — mint jól tudjátok — már sok központi papnöveldet építettünk, bővítettünk, vagy megfelelően helyreállítottunk — nehéz gondokkal és súlyos anyagi áldozatokkal — azokon a helyeken, ahol nagyon szükségesek voltak. S Isten segítségével a jövőben is egyik legfőbb gondunk lesz folytatni ezt a művet, amelyet az Egyház javára annyira fontosnak tartunk.

A papjelöltek megválogatása.

Aránylag csekély eredménnyel járna a leglendületesebb erőfeszítés is a papjelöltek megnevelésében, ha nem történnék kellő gonddal

azoknak megválogatása, akik miatt a papnöveldek vannak. Ebben a kiválasztásban közreműködni tartoznak mindazok, akik a papképzésben résztvesznek: az elöljárók, lelkiigazgatók, gyóntatók — mindnyájan teljes lélekkel, de saját hivatásuk határai és korlátai közt. Amint az Istentől nyert hivatást a növendékekben minden erővel ápolni és szilárdítani kötelesek, ugyan olyan éberséggel tartoznak azokat kellő időben a papi rendtől távoltartani, akiket a papi hivatásra alkalmatlanoknak és méltatlanoknak találnak. S nagyon is kívánatos, hogy az eltávolítás minél előbb történjék, mert e téren a hosszú fontolgatás és várakozás bizony súlyos hiba és nagy kár. De bármily ok miatt is történt a halogatás, a hibát azonnal jóvá kell tenni, mihelyt azt észreveszik, emberi tekintetek és a hamis irgalmasság félretételével, mert ez valóságos kegyetlenség volna az egyházzal szemben, amely alkalmatlan és méltatlan szolgát kapna, valamint magával az ifjúval szemben is, aki pályát tévesztve, az örök üdvösség kockázatával önmagának és másoknak ártalmára volna. Az okos és éber szemináriumi elöljáró, aki a reábízott ifjakat egyénenként gondosan figyeli, azoknak tehetségeit és hajlamait alaposan tanulmányozza, különös nehézség nélkül észreveszi, kinek van égi hivatása a papságra. A papi hivatás vagy a papi szolgálatra való hajlamosság — mint jól tudjátok, Tisztelendő Testvérek —

nem annyira a lelkiismeret belső szózatán vagy érzelmi hangulatokon alapszik, amelyek sokszor egészen hiányoznak, hanem inkább a papságra törekvő őszinte és nyílt szándékon, ha ez azokkal a testi és lelki adottságokkal párosul, amelyek a papi szolgálatra való alkalmasságnak előfeltételei. Aki a szent papirendet azzal az önzetlen nemes szándékkal kívánja, hogy önmagát Isten szolgálatára és a hívek üdvösségére áldozza, azonkívül józan jámborságot, romlatlan tisztaságot és megfelelő tanultságot mutat vagy legalább is arra törekszik, annak nyilvánvalóan hivatása van az Istentől a papságra.

Aki azonban csak rövidlátó szüleinek erőltetésére azért akarja a papi állást elnyerni, mert földi javakat, előnyöket és kiváltságokat remél tőle, ami inkább a múltban volt általánosabb eset; aki a fegyelmet és az engedelmességet nehezen szokja, a jámborságra kevésbé hajlamos, nem szereti a munkát és nem érdeklődik a lelkek üdvössége iránt; aki az érzékiség iránt fogékony és hosszú tapasztalatban nem mutatja képességét az ellenállásra; aki végül a tanulásban loy gyögen előmenetelt tesz, hogy nem nyújt kellő reményt a tanulmányok elégséges sikerrel való elvégzéséhez: az nem született arra és nem alkalmas rá, hogy a szent papi rendet fölvegye. Ha az ilyenek a szemináriumból kellő időben el nem bocsáttatnak, az idő haladásával mindig nehezebben fog-

nak onnan kivonulni s talán isteni hivatás és becsületes szándék nélkül mégis vállalják a papi-
rendnek súlyos kötelességeit. Fontolják meg jól
a papnöveldei előljárók, a lelkiigazgatók és a
gyóntatók, mekkora lelki veszedelemért vállalják
a felelősséget Isten, az Egyház és az illető ifjú
előtt, ha a maguk részéről idején meg nem teszik
a kötelességüket, hogy ilyen hibák meg ne tör-
ténhessenek. S ha azt mondjuk, hogy a lelkiigaz-
gatók és a gyóntatók is viselik hivataluknál fogva
a felelősséget a lelki kárért, azt úgy kell érteni,
hogy ők ugyan a külső fórumban és nyilvánosan
nem léphetnek föl, ami nekik lelki tisztüknél vagy
éppen a gyónási titok miatt föltétlenül tilos, de
az egyes ifjak lelkére hathatnak és őket lelkileg
úgy kormányozhatják, amint azt az egyeseknek
örök üdvössége követeli. Ugyanazért ők igyekez-
zenek az alkalmatlan és méltatlan növendékeket
tisztük korlátai közt idejekorán a szeminárium-
ból eltanácsolni, különösen, ha a külső előljárók
a kötelességüket vagy egyáltalán nem, vagy lany-
hán és nem eléggé erélyesen teljesítik. S ebben
a tárgyban kövessék mindig a valószínűbb véle-
ményt, ami végeredményben a növendékeknek
jobban kedvez, mert eltéríti őket arról az útról,
amelyen az örök kárhozatba rohanhatnak. Ha
néha nem lehet eléggé világos álláspontra jutni,
akkor is használják föl a tisztükből s a növen-
dékek iránt táplált atyai szeretetből fakadó tekin-

télyüket, hogy azokat a növendékeket az önkéntes kilépésre rávegyék, akiknél nem egészen megfelelő lelkiületet tapasztalnak. A gyóntatók véssek a lelkükbe, amit Liguori Szent Alfonz hasonló ügyben tanít: «A gyóntató rendszerint akkor szolgálja a legjobban a gyónók lelki érdekét, amikor szigorúbban bánik velük, s ellenkezőleg akkor kemény velük szemben, amikor gyöngének bizonyul. Villanovai Szent Tamás a kelleténél enyhébb gyóntatókat kegyetlenül kegyeseknek nevezte. Az ilyen szeretet ellenkezik a valódi szeretettel».¹

A püspökök kötelessége.

Egészen világos, hogy ebben is a felelősség első sorban a püspökre hárul, akinek az egyházi jogi törvény megparancsolja, hogy «a szent rendeket senkinek ne adja föl, mielőtt annak kánoni alkalmasságáról tárgyi bizonyítékok alapján erkölcsi bizonyosságot nem szerzett; különben nemcsak súlyosan vétkezik, hanem kiteszi magát idegen bűnökben a bűnrészesség veszedelmének».²

Ez az egyházi törvény tulajdonképpen megismételi Szent Pál apostolnak Timóteushoz írt intelmét: «Kezedet elhamarkodva föl ne tedd senkire, hogy ne legyen részed idegen bűnök-

¹ S. Alf. M. de Liguori, Opere asc. vol. III. ed. Marietti. 1847. pag. 122.

² C. J. C. can. 973. 3.

ben». ¹ «Mit tesz a kezeket elhamarkodva föltenni, — magyarázza Nagy Szent Leo páraelődünk — ha nem az érettség kora előtt, kellő kivizsgálás előtt, az engedelmesség kipróbálása előtt, a fegyelmezettség megtapasztalása előtt a papi rendet föladni olyanoknak, akik alkalmasoknak nem bizonyultak. S mit tesz idegen bűnökben részesnek lenni, ha nem azt, hogy a szentelő olyanná válik, amilyen a fölszenteltetésre érdemtelen?» ² Arany-szájú Szent János a püspököt megszólítva ezt mondja : «Az ő mult és jövő bűneiért te is lakolsz, aki neki a méltóságot megadtad.» ³ Ez a komoly mondat — Tisztelendő Testvérek — erősen kihangsúlyozza azt a félelmetes felelősséget, amelyből a kiváló milánói püspök — Borromei Szent Károly — elijedve mondta : «Ebben a tárgyban a legcsekélyebb gondatlanság is súlyos bűnt háríthat rám.» ⁴ Azért fogadjátok meg Aranyszájú Szent János üdvös intelmét : «Nem az első próba után, nem is a második és a harmadik után, hanem miután mindenre kiterjedő és alapos vizsgálatot tartottál, akkor tedd föl a kezedet.» ⁵ Az óvatosság szükségessége elsősorban a jelöltek

¹ I Tim. 5, 22.

² S. Leo Magnus Epist. 12. Migne. P. L. 54, 647.

³ S. Jo. Chrysost. Hom. 16. in Tim. Migne P. G. 62, 587.

⁴ S. Carol. Borrom. Hom. ad ordinandos die 1. junii 1577. edit. Bl. Ambros. Mediolani 1747. t. 4. pag. 270.

⁵ S. Jo. Chrysost. Hom. 16. in Tim. Migne P. G. 62, 587.

életszentségére vonatkozik. Liguori Szent Alfonz a kiválóan jámbor püspök és egyháztanító tanúsága szerint: «Nem elégséges, hogy a püspök semmi rosszat nem tud a szentelendőről, hanem biztosnak kell lenni annak tényleges jósága felől.»¹ Ne féljeteek e tárgyban a túlságos szigorúság látszatától, hanem jogotokkal élve és kötelességeket teljesítve előzetesen követeljétek a tapasztalati bizonyítékokat, s ha valami kétség fenmarad, a szent rendek feladását halasszátok későbbi időre. Nagy Szent Gergely idevonatkozólag bölcsen tanítja: «Az alkalmas épületfát az erdőben vágják, de nyersen nem építik be, hanem előbb hosszabb ideig szárítják és így használhatóvá teszik. Ha ezt az óvatosságot elmulasztják, a fa a teher alatt hamarabb elpusztul.»² Ugyanerre a hasonlatra emlékeztetnek az angyali doktornak eme szellemes szavai: «A szent rendek előzetesen megkövetelik az életszentséget... a papirend súlyát a szenvedélyek nedveitől az életszentség által kiszárított falakra kell rakni.»³

Egyébként, ha mindenki a maga hatáskörében lelkiismeretesen megtartja az egyházi törvényeket és azokat az utasításokat követi, amelyeket

¹ S. Alph. M. de signori, Theol. mor. ad Sacram. Ord. n. 803.

² S. Gregor. Magn. Epist. lib. 9, ep. 106. Migne P. L. 70, 1031.

³ S. Thom. Aquin. Summ. Theol. 2—2q. 189. a. 1. ad 3.

néhány évvel ezelőtt a Szentségek Kongregációja útján kiadtunk,¹ akkor az Anyaszentegyháznak sok fájdalmas könnyhullatását lehet megelőzni és a híveket sok botránytól megkímélni.

Még külön a szerzetesrendek főnökeihez fordulunk és őket a legkomolyabban intjük, hogy amennyiben papnövendékeik vannak, azok nevelésében ne csak a törvényeknek és az utasításoknak engedelmeskedjenek, amelyeket a világi papságnak szőlókhoz hasonlóan hozzájuk is intéztünk,² hanem mindazt nekik szólónak is tekintsek, amit ebben a körlevélben a papjelöltek neveléséről tanítunk. Annál is inkább, mert a szerzetes növendékeket szentelő püspök egészen a szerzetes elöljárók véleménynyilvánítására hagyatkozik.

Felesleges aggodalmak.

A püspökök és szerzetesfőnökök ne ijedjenek el a köteles szigorúságtól abban a félelemben, hogy az egyházmegye, vagy a szerzet papjainak száma esetleg túlságosan megfogyatkozik. Már akvinói Szent Tamás foglalkozott ezzel az aggodalommal és azt a nála megszokott elmeélel és világossággal

¹ *Instructio super scrutinio candidatorum instituendo antequam ad Ordines promoveantur.* d. d. 27. Dec. 1930. A. A. S. vol. 23. pag. 120.

² *Instructio ad supremos Religiosorum etc. Moderatores de formatione clericali etc.* d. d. 1. Dec. 1931. A. A. S. vol. 24. pp. 64—81.

fejtette meg: «Isten sohasem hagyja el az Egyházat annyira, hogy a hívek szükségletéhez mért elegendő számú alkalmas pap ne találkozzék, ha csak a méltókat szentelik és a méltatlanokat elutasítják».¹

Egyébként — amint ugyanez az angyali Doktor a negyedik lateráni zsinat szavait majdnem szó-ról-szóra idézve megjegyzi — «Ha nem is volna ugyanannyi pap található, amennyi most van: mindig jobb a kevés jó pap, mint a sok rossz». S ugyanezt hangsúlyoztuk Mi is, mikor arany-misénk jubileumi évében a papnövendékek nemzetközi zárandoklata alkalmával számos olasz érsek és püspök jelenlétében mondtuk, hogy többet ér egyetlen egy tökéletes pap, mint sok kevésbé, vagy egyáltalán nem megfelelő pap, akikre az Egyház legalább is nem számíthat, ha nem is kell siránkoznia miattuk²

Tisztelendő Testvérek, mily rettenetes számadással tartoznánk a pásztorok fejedelmének,³ egyben a lelkek legfőbb püspökének,⁴ ha a népet rossz vezetőkre és tanulatlan mesterekre bíztuk volna.

De bármennyire fenntartjuk is azt az igazságot, hogy a lelkipásztorok száma önmagában ne legyen azoknak legfőbb gondja, akik a papképzéssel fog-

¹ S. Thom. Aquin. Summ. Theol. Supplem. q. 36, a. 4. ad 1.

² Osservatore Romano, 1929. n. 176. jul. 29—30.

³ I Pét. 5, 4.

⁴ I Pét. 2, 25.

lalkoznak, mégis kötelességük minden lehetőségükkel arra törekedni, hogy az Úr szőlőjében a derék és buzgó munkások száma szaporodjék, annál inkább, mert a társadalom erkölcsi szükségletei nem fogynak, hanem növekednek. Mint a nemes cél elérésére leghathatósabb és egyúttal mindenki számára legkönnyebb eszközt a kitartó imádságot ajánljuk az Úr Jézus Krisztus parancsa alapján: «Az aratni való ugyan sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratás urát, hogy küldjön munkásokat vetésébe».¹ Vajjon van-e az Úr Jézus szentséges Szívének ennél kedvesebb imádság? Melyik imádság remélhetne kegyesebb és teljesebb meghallgatást, mint ez, amely az isteni Szív legforróbb vágyainak annyira megfelel? «Kérjétek tehát és adni fognak nektek.»² Kérjétek jó és szent papokat az Egyháznak. Imádkozzatok, hogy az Isten hivatásokat támasszon. Bizonyára meghallgatja az Isten könyörgésteget. Hiszen a századok folyamán minden időben adott ilyen papokat, mégpedig annál nagyobb számmal akkor, mikor a korszellem és a közerkölcsiség a legkevésbé sem kedvezett a papnövéndékek toborzásának. Bizonyítékul említem a tizenkilencedik század kimagasló papjait, akik közül ragyogó csillagokként kitűnik az a három szent hős, akiket Mi egyenkint teljesen különböző nagy tetteikért — nagy öröm-

Máté 9, 37—38.

² Máté 7, 7.

mel a szentek sorába iktattunk — Vianney János, Cottolengo József Benedek és Bosco János.

Az Actio Catholica közreműködése.

Az imádság mellett természetesen semmi emberi eszközt és gondoskodást sem szabad elhanyagolnunk abból a célból, hogy a legkiválóbb ifjakban az Istentől nyert papi hivatás fölébredjen. Ugyanazért dicsérünk, magasztalunk, legjobb kívánatainkkal kísérünk és melegen ajánlunk minden üdvös és buzgó vállalkozást vagy mozgalmat, amely a Szentlélek Úristen sugallatából támadva arra törekszik, hogy a papi hivatásokat védje, kifejlessze és segítse. Lebegjen szemünk előtt De Paul Szent Vince, a szeretet kedves szentjének nagyon is igaz mondása : «Akármily nagyot gondolunk is, mindig arra a tapasztalatra fogunk jutni, hogy fontosabb ügyet nem szolgálhatunk, mint ha jó papokról gondoskodunk».¹ Mert valóban nem lehet Isten előtt kedvesebb, az Egyháznak drágább, az emberi lelkeknek hasznosabb ajándékot elképzelni, mint a jó papokat. Ha «nem veszti el jutalmát»,² aki az Úr Jézus legkisebb tanítványának egy pohár hideg vizet ad is, mi csoda jutalmat nyerhetnek azok, akik egy ifjú levita tiszta kezeibe a Megváltó pirosló vérével

¹ P. Renaudin : St. Vincent de Paul, chap. 5.

² Máté 10, 42.

telt kelyhet adják és neki az emberi békeség és boldogság váltságának bemutatásában így segídek-
keznek?

S itt ismét szeretettel gondolunk az Actio Catholica-ra, az Általunk annyira kedvelt, támogatott és védett mozgalomra, amely a világiakat a papság apostoli munkájába bekapcsolja s így nem lehet érdektelen a papi hivatások életbevágóan fontos ügye iránt. S atyai örömmel látjuk, hogy mint a katolikus tevékenység minden egyéb ágában, úgy e téren is kiváló szolgálatokat tesz. Munkásságának drága gyümölcsként a jó Isten csodálatos bőséggel virágoztatja föl ifjúsági szervezeteinek kebelén belül a világi és szerzetes papi hivatásokat egyaránt. Újabb bizonyság ez, hogy az Actio Catholica gazdag termőföld, amelyben a legnemesebb erények magvai csiráznak, sőt gondosan kerített és jól megművelt virágoskert, ahol a legédesebb illatú virágok nyílnak. Értsék meg az Actio Catholica tagjai, mekkora dicsőség háramlik e nemű munkájuk révén magára a szervezetre. Legyenek meggyőződve, hogy a világi emberek a világi és szerzetes papság számának gyarapításával teszik magukat legméltóbbakká arra «a királyi papságra», amely az apostolfejedelem szerint a megváltott embereket megilleti.¹

¹ I Pét. 2, 9.

A család szerepe.

Ámde az első és természetes virágoskert, ahol a papnöveldekbe átültetendő virágok fakadnak és feslenek, mégis a család, a valóban keresztényien gondolkodó és cselekvő család. Köztudomású, hogy a legtöbb főpap és pap, «kiknek dicséretét hirdeti az Egyház»,¹ papi hivatásának és életszentségének alapjait vagy erős hitű és kipróbált erényű atyjától, vagy tisztalelkű és mélyen jámbor anyjától, vagy az egész családjától nyerte, amelynek tagjai az isteni és a felebaráti szeretet tökéletes megvalósítói voltak.

A kivételek megerősítik az isteni Gondviselés rendes útján érvényes szabályt.

Ha a családban a szülők — Tóbiás és Sára példájára — gyermekáldást kérnek, hogy «maradékaikban áldassék az Isten neve mindörökön örökké»² és a gyermeket hálásan fogadják, mint Isten ajándékát és drága égi letétet, ha igyekeznek a gyermekekbe csecsemőkoruktól fogva becsöpgtetni az Ister félelmét, a keresztény jámborságot, gyöngéd áhítatot az Oltáriszentség és a Szeplőtelen Szűz iránt, tiszteletet a szent helyek és személyek iránt; ha viszont a gyermekek szüleikben a tisztességes, dolgos és jámbor élet mintaképeit látják, ha tapasztalják, hogy szüleik az

¹ Sirák 44, 15.

² Tob. 8, 9.

Urban szentül szeretik egymást, gyakran járulnak a szentségekhez, az önmegtartóztatásban és böitülésben nemcsak az egyházi törvényeknek engedelmeskednek, hanem önként is vállalják a keresztény fegyelem sanyargatásait; ha látják őket az egész család jelenlétében közös imádságot mondani, mert a közös imádság hathatósabban tör az ég felé; ha tapasztalják, hogy szüleik részvétet éreznek felebarátjaik nyomorában és a szegényeknek alamizsnát adnak a sokból vagy kevésből, mit magukénak mondhatnak: akko, nagyon is valószínű, hogy amíg a gyermekek valamenynyen igyekeznek majd a szülői példát követni, egyik-másik meghallja lelkében az isteni Mester hívását: «Jöjj utánam» és «emberhalásszá teszek téged».¹ Boldogok a szülők, akik — ha nem is maguk esdették le az Istentől fiaik számára a hívás kegyelmét, ami korábbi és nagyobb hitű időkben gyakrabban megesett, mint most — legalább akadályt ne gördítsenek az isteni hívás útjába, sőt különös kitüntetésként és a jó Istennek családjuk iránt való szeretete zálogaként fogadják.

Sajnos, a magukat egyébként jó katolikusoknak valló szülők között is sokan akadnak — különösen a társadalom magasabb és műveltebb rétegeiben, — akik nemcsak félnek gyermekeiket Isten szolgálatára szentelni, hanem fiaik hivatá-

¹ Máté 4, 19.

sával bűnös úton is szembeszállnak s így dédelgetett gyermeküknek nemcsak a hivatását, hanem hitét és örök boldogságát is veszélyeztetik. Az ilyen rossz példák miatt a társadalom előkelőbb családjai bizony igen kevés ifjút adnak a papságnak, ami most éppen oly kevésbé válik becsületükre, mint a multban tanúsított viselkedésük, amikor alkalmatlan vagy ellenszegülő fiaikat az egyházi pályára kényszerítették. Igaz ugyan, hogy a modern élet számtalan szórakozása s különösen a nagy városokban a romlást siettető bűnös kísértések, azonkívül sok helyen az iskolák a legfőbb okai, amiért az előkelő és gazdag családokban nem hajlanak az Isten hívására. De a kevés hivatás bizony amellet is nyilvánvaló bizonyosság, hogy ezekben a családokban az erős hit megfogyatkozott. Pedig hosszú és sűrű tapasztalat igazolja, hogy az elárult hivatás — ne tartsák e jelzőt túlszigorúnak — igen sok könnynek a forrása szokott lenni nemcsak a gyermekeknél, hanem a szülőknél is. Adja Isten, hogy a könnyek ne jöjjenek oly későn, hogy örökké folyjanak.

Atyai szózat a papsághoz.

Most pedig — kedves fiaink — egyenesen hozzátok intézzük atyai szavunkat, a Magasságbeli papjaihoz, az egész földkerekségén működő világi

és szerzetes papokhoz. Akik «örömünk és dicsőségünk»¹ vagytok, akik «a nap terhét és hevét»² férfiasan és nagylelkűen viselitek, Nekünk és a püspökségben testvéreinknek Krisztus nyájának legeltetésében segítséget nyújtotok, hozzátok fordulunk a hála szavával fáradhatatlan munkásságtokért, valamint atyai intelmeinkkel, amelyeket a kor szükségletei javallanak. Minél hajlamosabb a korszellem, annál nagyobb lendületet és készséget követel tőletek, akik «a föld sava és a világ világossága»³ vagytok. De hogy nehéz munkátok Isten áldása és kegyelme nyomán bőséges gyümölcsöt teremjen, szentül éljete. Az életszentség — mint a katolikus pap legfőbb ékessége — annyira fontos, hogy nélküle a többi lelki kiválóságok teljesen erőtlenek, míg egyedül vele — minden más kiválóság nélkül — csodákat lehet művelni. Bizonyságul csak két példát idézünk. Copertinoi Szent Józsefet és a legújabb időből az igénytelen ars-i plébánost Vianney Szent Jánost, akit Mi az összes lelkipásztorok példaképévé és égi pártfogójává tettünk. A nemzetek apostolával együtt intünk titeket: «nézzétek meghívástokat»⁴, mert ha az isteni meghívást jól megfontoljátok, napról-napra jobban megbecsülitek a kegyelmet, amelyet a papirendben a fölszenteléskor kaptatok, fokozatosan fölbuz-

¹ I Tessz. 2, 20.

² Máté 20, 12.

³ Máté 5, 13—14.

⁴ I Kor. 1, 26.

dultok, hogy «ahhoz a hivatáshoz méltón éljetez, melyet nyertetek».¹

Ilyirányú jószándékok teljesítésében megbecsülhetetlen segítséget nyújthat nektek az az eszköz, amelyet szentéletű elődünk — X. Pius pápa — a papsághoz írt intelmében,² ebben a jámbor és meleg intelemben, amelynek újra és újra olvasását Mi is nagyon ajánljuk, első helyre tesz, mint legalkalmasabbat a papi kegyelem megőrzése és gyarapítása céljából, s amelyet különböző alkalmakkor, különösen «*Meus Nostra*»³ kezdetű apostoli körlevelünkben az összes keresztény híveknek, de leginkább a papoknak figyelmébe ajánlottunk, tudniillik a lelkigyakorlatok tartása. S amint aranymisénk jubileumi évének végén az ünnepi évforduló emlékére nem találtunk a Mi kedvelt híveink számára drágább és üdvösségesebb ajándékot, minthogy őket idézett körlevelünk útján fölhívtuk, hogy bőségesen merítsenek abból az örök életre szökellő vízforrásból,⁴ amely a gondviselő Úristen jóvoltából a lelkigyakorlatokban az Egyház talajából fakad: úgy most nektek — kedvelt fiaink — akik szívünknek annál drágábbak vagytok, mert szakadatlan buzgalommal együtt dolgoztok Velünk az

¹ Ef. 4, 1.

² *Exhortatio ad clerum catholicum*. A. A. S. vol. 41. pp. 555—577.

³ A. A. S. vol. 21. pp. 689—706.

⁴ Ján. 4, 14.

Isten országának eljövételéért e földön, sem tudjuk jobban tanusítani a Mi atyai jóindulatunkat, mint azzal a hathatós buzdítással, hogy a lehető legtökéletesebben éljete a megszentelés eme eszközével. Kövessétek az idézett körlevélben foglalt elveket és utasításokat. Vonuljatok a szent magányba lelkigyakorlatokra nemcsak az egyházi törvényekben¹ előirt időközökben és időtartamig, hanem módotok szerint gyakrabban és hosszabb időre. Azonkívül minden hónapban ajándékozzatok magatoknak egy napot, hogy azt buzgóbb imádságban és lelki fölüdülésben töltsétek, amint azt a legszentebb papok minden korban megtették.²

A szent magányból, a lelki elvonultságból még az a haszon is származhatik, hogy az is «fölszítja az Isten kegyelmét»,³ aki az «Isten örökségébe» nem Isten hívására, hanem földi indokokból lépett. Hiszen ő már örök köteléssel kapcsolódik Krisztushoz és az Egyházhoz, nem marad számára más, mint Szent Bernát tanácsát követni: «Iparkodjál czentül megjavítani utaidat, megtisztítani szándékaidat és megszentelni szolgálodat. Ha életed megelőzőleg nem volt szent, legyen azután szent».⁴ Az Isten segítő kegyelme, külö-

¹ C. J. C. cc. 126, 595, 1001, 1367.

² A. A. S. vol. 21. pag. 705.

³ II Tim. 1, 6.

⁴ Epist. 27. ad Ardut.

nösen a papirend szentségének fölvételekor nyert szentségi kegyelem a szabadakaratú közreműködés esetén kétségtelenül támogatja a papot annak kipótlásában is, amit kezdetben hibásan tett, valamint tisztének pontos és lelkiismeretes végzésében is.

Valamennyien, akik a szent magányból az üdvös elmélkedések után kiléptek, lángolóbb istenszeretetet hoztok magatokkal, a felebarátaitok lelki üdveért munkásabb aggódást, a földi csábítások ellen bátrabb harci kedvet. Mindez pedig mint minden időben, úgy különöser a mi korunkban kiválóan méltó a paphoz, amikor egyrészt a hit ugyan lanyhult és az erkölcsök elpuhultak, másrészt azonban a nép széles rétegeiben újraéled a vallásosság s a Szentlélek Úristen kibocsátja lehelletét a földre, hogy teremő erejével fölélessze és megújítsa a föld színét.¹ S ha ti megteltek Szentlélekkel, akkor az isteni szeretet lángját a meggyötört emberi társadalom körében mint gyújtószikrát körülhordozva, a keresztény szellemet megújítjátok és így újra boldogságot fakasztotok, mert az emberiségnek Krisztuson kívül, aki «valóban a világ Megváltója»² nincs más üdvössége.

Mielőtt levelünket lezárjuk, atyai szeretettel és hajlandósággal még hozzátok fordulunk, kedves

¹ Zsolt. 103, 30.

² Ján. 4, 42.

ifjak, akik a papságra készültek, és a legkomolyabban intünk, hogy a legmagasztosabb pályára buzgón és méltóan készüljeteK. Ti vagytok a katolikus Egyház és a világ népeinek reménysége. Tőletek várják az örök élet kincsét és annak elnyeréséhez az eszközöket, leginkább az Isten és az Úr Jézus Krisztus hatályos és éltető megismérését, ami az írás szerint az örök élet!¹ Most egyelőre arra törekedjeteK, hogy magatokat jámborsággal, tisztasággal, alázatossággal, engedelmességgel, fegyelemmel és tudománnyal fölékesítvén, valamikor olyan papok legyetek, amilyeneknek Krisztus akar látni titeket. Legyetek meggyőződve, hogy bármily kitartással és szorgalommal igyekeztek magatokat képezni, sohasem fogtok a kelleténél többet tenni, mert a képzésben és megnevelésben szerzendő készültségtől függ nagyrészt jövőndő papi munkátok sikere és gyümölcse. Azért minden erőtök megfeszítésével azon legyetek, hogy már most azokkal a lelki erényekkel ékeskedjeteK, amelyeket az Egyház majd a szenteléskor tőletek e szavakkal követel: «Mennyei bölcsesség, szilárd erények és tartós megigazultság legyen ajánlóleveletek; éltetek jóillata gyönyörködtesse Krisztus Egyházát, igehirdetéssel és példával építsétek a házat, azaz Isten családját».²

¹ Ján. 17, 3.

² Pontif. Romanum.

Igy a katolikus papság dicsősége tibennetek a nemzetek ámulatára tovább fog virágozni és nagy részetek lesz benne, hogy az emberi társadalomra fölragyog majd a várva várt nap, amikor Krisztus országában Krisztus békéjének boldogságát élvezhetjük.

Végül mély hálánkat és atyai hajlandóságunkat akarjuk nyilvánosan kifejezni irántatok — Kedves Testvéreink a püspökségben — és rajtatok keresztül összes fiainknak — a világi és szerzetes papoknak azért a buzgó munkáért, amellyel az isteni megváltás tizenkilencszázados jubileumi évének megünneplését a hívek nagy lelki hasznára fordítottátok. Azután maradandó emléket óhajtunk állítani annak az örök papságnak, amelyben való folytatólagos részesülés a Mi papságunk, valamint a tiétek és a világ összes papjainak papi hatalma. Ugyanazért a szertartások kongregációjának meghallgatása után *Jézus Krisztus az örök főpap* tiszteletére külön votív misét szerkesztettünk s azt jelen körlevelünkkel együtt közöljük. A misét a liturgikus szabályok korlátai közt csütörtöki napokon lehet mondani.

Most pedig — Tisztelendő Testvérek — apostoli és atyai áldásunkat adjuk mindenkire, amint azt a közös atyától mindenki kívánja és várja. Legyen a hála áldása a jó Isten összes jótéteményeiért az elmúlt évben — a megváltás szent

emlékévében — és a jókívánságok áldása a kezdő újévre.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1935 december 20-án, papságunk 56, pápaságunk 14. évében.

XI. Pius pápa.

Ebben a sorozatban kaphatók még a következő kör- levelek és kiadványok:

	Pengő
A «Quam singulari» dekrétum	1.50
XI. Pius pápának a Krisztus- király ünnepét el- rendelő apostoli körlevele	— .60
A lateráni szerződés. XI. Pius pápa nyilatkozatai az egyezményről	1.50
XI. Pius pápa áldozópapságának ötvenéves év- fordulójáról és a jubileumi esztendő meg- hosszabbításáról	1.20
XI. Pius pápa a lelkigyakorlatok végzésének elő- mozdításáról	— .80
XI. Pius pápa az ifjúság keresztény neveléséről	1.—
XI. Pius pápa a keresztény házasságról	1.—
XI. Pius pápa «Quadragesimo anno» kezdetű apostoli körlevele a társadalmi rend megújí- tásáról	1.—
XI. Pius pápa a súlyos gazdasági válságról, a sokakat sújtó sajnálatos munkahiányról és a fegyverkezés növekedő versenyéről	— .20
XI. Pius pápa «Lux veritatis» kezdetű apostoli körlevele az efezusi egyetemes zsinatról	— .70
XI. Pius pápa «Caritate Christi» kezdetű apostoli körlevele Jézus Szentséges Szívének megkérle- léséről az emberiség nagy nyomorúságának idején	— .40
XI. Pius pápa apostoli körlevele a kat. papságról	— .80

Megrendelhetők a

SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatalában

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
és minden könyvkereskedésben.